

Mare

Waarom dansende robots nuttig zijn

Pagina 6

Celliste promoveert op haar eigen instrument én geeft een concert

Pagina 6

Kritiek of afrekening? De zin en onzin van onderwijsvaluaties

Pagina 7a

Varkensstront op een doek gesmeerd, is dat echt kunst?

Pagina 11

Je weet nooit wanneer je gaat

Op bezoek bij de Katwijkse opvang voor uitgeprocedeerde vluchtelingen

In de Katwijkse gezinslocatie van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) wachten bijna vijfhonderd vluchtelingen op hun uitzetting. 'Je kunt in een hoekje zitten huilen, of er iets van proberen te maken.'

DOOR VINCENT BONGERS 'Eigenlijk is dit een kazerne', zegt Salaheddin Ben Cherifa (35). 'Het is gebouwd als verblijf voor soldaten en officieren van het voormalig militair vliegveld Valkenburg.' Om de hoek wordt nog dagelijks de musical *Soldaat van Oranje* opgevoerd, verderop huizen de motorclub "Easy Riders Kattuk" en de Koninklijke Nederlandse Politiehondenvereniging.

In het complex wachten 470 uitgeprocedeerde asielzoekers op hun uitzetting. Ruim de helft van hen is minderjarig. Vandaar dat de muur in de

hal is volgekalkt met stoepkrijt en er voor de deur een in de steek gelaten knalroze speelgoedtractor is achtergebleven.

Ben Cherifa is een van de locatieleiders van de Katwijkse gezinslocatie van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), beter bekend als uitzetcentrum. 'Wij zijn verantwoordelijk voor de opvang van de gezinnen en moeten ervoor zorgen dat het ook echt leefbaar voor hen is.' Daarover komt hij vertellen op symposium Lokale Integratie in Nederland, dat vrijdag wordt gehouden aan de Leidse universiteit.

Hij wijst naar het terrein naast het complex: dat was tot voor kort nog gevuld met extra woningen om de vluchtelingenstroom op te vangen. 'Op dat lege veld wonden zeshonderd mensen.' De infra-

structuur ligt er echter nog. Dus als het nodig is, trekt het COA zo weer nieuwe woningen op.

Verderop zwaait de deur van basisschool De Verrekijker open. Joelend rennen de kinderen naar buiten. Wat oudere jongens gaan gamen "Wat wil je spelen?" vragen ze aan elkaar. De voertaal is Nederlands.

'We hebben iets van honderd basisschoolkinderen', zegt Ben Cherifa. 'Het is heel lastig om die te verdelen over Katwijk. En omdat we alle capaciteit zelf nodig hebben, zitten er ook geen Katwijkse kinderen op De Verrekijker. Maar verder is het een heel gewone basisschool. Hierna gaan ze onder andere naar het ROC Leiden. Ze hebben tot hun achttiende recht op onderwijs. Het COA vergoedt reiskosten als de afstand boven de tien kilometer is.'

Dat onderwijs is cruciaal, vindt hij. 'Ik heb liever dat ze met een opleiding teruggaan naar het land van herkomst dan dat ze zich als analfabeet moeten zien te redden.'

Zelf was hij ook 'uitgeprocedeed en illegaal'. Als zestienjarige vluchtte hij vanwege

de burgeroorlog in Algerije naar Nederland. 'Het was februari 1999 en heel erg koud. Leiden was de eerste stad waar ik kwam. Die eerste aanblik was zo mooi. De grachten waren bevroren, mensen zaten aan stoelen en tafels op het ijs. Leiden leek net een groot attractiepark.'

Maar hij kreeg na een tijd te horen 'dat ik binnen 28 dagen Nederland moest verlaten', zegt hij. 'Ik had toen het verkeerde pad kunnen bewandelen en in de criminaliteit kunnen vervallen. Maar dat wilde ik niet. Dus ik heb keihard gewerkt in de horeca – zwart – en moest ook telkens onderduiken. Maar ik ging bijvoorbeeld ook modelleren voor een teken- en schilderclub – wel met mijn kleren aan, hoor. Maar zo haalde ik toch weer vijftien euro binnen om boodschappen mee te doen. Ik kreeg veel hulp, maar uiteindelijk moet je toch veel zelf doen. In Algerije ben ik opgegroeid in een weeshuis. Daar heb ik een overlevingsinstinct ontwikkeld dat hier van pas kwam.'

> Verder lezen op pagina 3

Hier wonen Meedoeners

Deal of the day

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN 'Wat is eigenlijk de vertaling van *governance*?' De vraag, die een faculteitsraadslid aan het einde van een lange vergadering in de groep gooit, maakt veel los. Maar het antwoord is niet zo makkelijk gevonden. Maatschappij-inrichting? Of toch maatschappijleer? Bestuurssystemen? Dat dekt de lading toch ook niet. Bestuurskunde? Dat kan niet, want de studie bestuurskunde wordt in het Engels aangeboden als 'Public Administration Science'.

Conclusie: de snelst groeiende faculteit van de universiteit, *Governance and Global Affairs*, heeft geen Nederlandse vertaling.

In dezelfde vergadering werd al gediscussieerd over de vertaling van het woord 'council' – de PhD's willen er namelijk een. Het woord 'commissie' riep weerstand op onder de Nederlandse staf: waarom moet het zo formeel? 'Raad' impliceert medezeggenschap, en dat is niet de bedoeling. 'Platform' was een mooie middenweg. Een zinnige discussie, die de communicatie tussen twee groepen bevordert. Zo is er best wat te zeggen voor die tweetaligheid.

Maar daar houdt het op. De universiteit is tweetalig, tenzij. En in die tenzij maakt de universiteit belachelijke keuzes.

Het is een raadsel waarom er bij de uitgangen in, bijvoorbeeld, het Lipsius, er heel groot 'EXIT SOUTH' of 'EXIT NORTH' moet staan, terwijl er in het Nederlands kennelijk geen enkele behoefte bestaat om te weten of je het gebouw aan de noord- of zuidkant verlaat. De meeste studenten, internationaal of niet, zullen gewoon blij zijn om überhaupt niet meer in het geesteswetenschappengebouw te zijn. Pardon, de *Humanities Campus*.

Nog een paar. Alles wat met je toekomstige carrière te maken heeft, vindt plaats in de *LU Career Zone*. Om nog maar niet te spreken van alle *Career Events*. Of, voor de getalenteerde studenten: het *Leiden Leadership Programme*, niet te verwarren met het *International Leiden Leadership Programme*, en natuurlijk de *Honours classes* en *Honours Academy*.

Je zou zeggen, tweetaligheid is er voor de buitenlanders. Zodat ze kunnen vinden wat ze écht moeten weten. Maar juist die dingen worden overgeslagen. De kantines slaan je om de oren met hun *sustainability*: die hebben een sectie met *bread & buns* en een Febo-snackmuur die *Green Snack Factory* heet. Maar daaronder staan geen vertalingen voor krentenbol, groentekroket of bamischijf. En iemand die geen Nederlands spreekt zou misschien ook liever weten wát een uitsmijter is, behalve dat het de *deal of the day* is.

Met alle debatten en rechtszaken over Engels op de universiteit, zijn veel goede punten te maken vóór uitwisseling, ontwikkeling van de wetenschap en het voorbereiden op een internationale carrière. Maar wie neemt die argumenten nog serieus als de universiteit bezaaid is met onzinnig marketing-Engels?

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastian van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Daniëlle Tuk (stagiaire) danielle.tuk@live.nl
Medewerkers
Femke Blommaert • Mattijn de Groot • Holger Gzella •
Monica Preller • Marit de Roij • Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb • Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot • Bandirah • Silas.nl
Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) • Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) • Asel Arykbaeva • Esmee Braam • Prof. dr. Willem van der Does • drs. Bart Funnekotter • drs. Malou van Hintum • Bas Knapp • Prof. dr. Rick Lawson • Josephine Say • Bo Steehouwer
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

De ivoren toren

Van jongs af ben ik gefascineerd door verhalen over levenskeuzes: Herakles op de tweesprong, de rijke jongeling uit de synoptische evangeliën, de worstelingen van Tannhäuser. Volgens Ignatius van Loyola leidt, na open inventarisatie van de alternatieven en analytische afweging van alle voor- en nadelen, louter de gewaarwording van inwendige vrede ('troost') naar de juiste beslissing. Dat men het beste het gezuiverde diepste roersel vertrouwt, blijft een licht in elk moeras.

De mogelijkheden in ieders biografie ontstaan uit een combinatie van gunst, toeval en inspanning. Maar die ene kans zien en beetpakken, zodra ze zich dankzij een verre geluksster voordoet, vergt onderscheiding, uitverkiezing, vastberadenheid. Wetenschappers hebben allerlei opties om hun leven in te richten. Invloed en bevestiging moeten een geringere rol spelen dan het streven om op een begrensde maar bodemloos gebied een verschil te maken en anderen helpen dat ook te doen, al blijkt pas veel later of dat gelukt is. De vruchtbare concretisering daarvan behoeft een realistisch zelfbeeld. Mij put het contact met mensen – vooral pratende – snel uit, terwijl het nooit zo'n probleem was om me wat uurtjes achter elkaar te concentreren; smalltalk vind ik zwoegen, multitasken overspel. Mijn weloverwogen keuze viel op de ivoren toren, een toepasselijk beeld uit het Hooglied (7:5) voor de hals van de ware geliefde (immers, je vak gaat er niet vandoor met een sportschoolclown met fout gespelde tatoeages).

Dat betekent alles op één kaart zetten – de tijd maximaal investeren in werk en behoud van spankracht door nietsdoen, de middelen in een omvangrijke bibliotheek, bezuigen op sociale contacten, afleiding vermijden, onzindruk minimaliseren – en daardoor tot slot net iets verder komen. Pech, afgunst en onbegrip zijn gevaren, maar niemand die met volle inzet een echt talent ontwikkelt, hoe beperkt ook, verdoet zijn leven. De ivoren toren bevordert de twee centrale eigenschappen van goede wetenschap: reikwijdte, dus duurzame verbindingen scheppen tussen ideeën van betekenis, en diepte, dat wil zeggen doordringen tot de fundamentele, moeilijk te begrijpen principes van een vakgebied (alle kennis is gelaagd).

Beide veronderstellen bewuste, heldere afbakening en jarenlange trouw. Onderzoek naar grondslagen geeft daarvoor niet alleen blijvende voldoening, het leert voor-

al wetenschappelijk denken van hoog niveau. Succesvolle toepassing veronderstelt inzicht in hoe iets zit; universitair onderwijs dat niet gevoed wordt door onderzoek, kan studenten weinig bieden; dienst aan de publieke zaak eist objectiverende afstand van de samenleving. Wie het bestaansrecht van de ivoren toren ontkent, omdat die onvoldoende zou bijdragen aan sociale rechtvaardigheid of economische welvaart, moet fairtradesjaaltjes voor de universiteitswinkel breien.

Zelfs de meest nutteloze bijdrage die vanwege een gouden greep een wezenlijk inzicht oplevert, is bijzonder, want de ambitie om iets blijvends achter te laten is de nobelste. Samen met het verlangen de waarheid te vinden en de fierheid om een academische traditie voort te zetten is zij het sterkste motief om wetenschap te bedrijven. Kennisoverdracht en praktisch gebruik zijn op fundamenteel onderzoek gestoeld; edities, grammatica's en woordenboeken, waarmee historici, filosofen en letterkundigen maatschappelijk relevante bronnen kunnen ontginnen, zijn geschreven door graalridders die zich geheel wijden aan een taal als doel op zichzelf. *Je ne regrette rien!*

Het cruciale belang van kiezen begint vroeg, hier ligt namelijk de meest betrouwbare aanwijzing van iemands potentie. Natuurlijk reik ik desgevraagd onderwerpen aan voor werkstukken, scripties en proefschriften, maar begaafde studenten hebben alvast een specifiek idee van een thema dat nader onderzoek verdient. Zo'n idee berust op een esthetische gevoeligheid, op wetenschappelijke smaak, die in de goede richting wijst nog voordat duidelijk is waar het schip strandt. Wie zelfstandig een vraagstuk met voldoende perspectief weet te bepalen, vindt later de weg wel. Grootmeesters hoeven er niet over te tobben hoe ze origineel kunnen overkomen; als men het conform het heersende supersterprotagonisme forceert, wordt het banaal, niet vernieuwend, want hersenen zijn geen melkkoelen. Met het afschaffen van vrije eerstedelstroompromovendi verdwijnt de doordachte keuze (dat is iets volkomen anders dan een studie individualiseren door arbitrair colleges zonder voldoende samenhang te shoppen) als basale kwaliteitsindicator – en gaat het gepamper door.

HOLGER GZELLA is hoogleraar Hebreeuwse en Aramese taal- en letterkunde

Salaheddin Ben Cherifa: 'Je moet altijd reëel blijven en geen valse hoop bieden.' Foto Taco van der Eb

'Sommigen zitten hier al achttien jaar'

> Vervolg van de voorpagina

Toen Ben Cherifa na acht jaar alsnog in Nederland mocht blijven, ging hij bij het COA werken. 'Ik probeer mensen die in een moeilijke situatie zitten een perspectief te bieden en hun situatie te relativeren. Ik vertel over wat ik zelf heb meegemaakt. Je kunt in de hoek van de kamer gaan zitten huilen. Je kunt echter ook opstaan en kijken wat je er nog van kunt maken. Dat is moeilijk, dat weet ik maar al te goed. Je moet wel altijd reëel en nuchter blijven en mensen geen valse hoop bieden.'

De COA-medewerkers krijgen met spanningen te maken, die specifiek zijn voor een gezinslocatie. 'Er is bijvoorbeeld een verschil tussen mannen en vrouwen. Ik schat in dat de meeste vrouwen hier grotendeels hetzelfde doen als in hun land van herkomst. Ze hebben twee of drie

kinderen, bereiden het eten, maken schoon, doen de was en gaan naar Katwijk voor de boodschappen.'

Maar de vaders, die gewend waren kostwinner te zijn, mogen niet werken. 'Als je uit een cultuur komt waar de vader het hoofd van de familie is, de aanvoerder van het team, dan is het best lastig om met zo'n situatie om te gaan.'

Ook de wekelijkse vergoeding - 141,40 euro voor een gezin met twee kinderen dat zelf alle maaltijden koopt - ervaren ze daarom soms als negatief. 'Dat leefgeld heeft invloed op je rol als man. Je vrouw heeft je bij wijze van spreken niet meer nodig.'

Dat komt boven op het psychische leed van het vluchten en jaren procederen. 'Er zijn mensen die om aandacht schreeuwen, maar ook die in stilte lijden. Degenen die het zwaar hebben, proberen we een routine te geven door middel van

activiteiten, zoals hardlooptrainingen. Verder gaat de woonbegeleider minstens een keer per maand op bezoek bij een gezin om te kijken wat er speelt. Er ontstaan bijvoorbeeld ook spanningen tussen jongeren en hun ouders. Die kinderen zeggen dan: "Waarom hebben jullie ons in deze situatie gebracht?" Met zulke verwijten moet je leren omgaan.'

'Er zijn de gewone dagelijkse incidenten die je ook in een Leidse wijk tegenkomt: de kinderen luisteren niet, of je hebt ruzie met je vrouw en nu moet je op de bank slapen. Maar als er vervolgens een ongunstig bericht van de Immigratie- en Naturalisatie Dienst (IND) komt, zorgt dat voor nog veel meer emotie. Dan moet je huilende mensen een luisterend oor geven en proberen ze tot rust te brengen.'

Uit de hand loopt het eigenlijk nooit. 'We hoeven vrijwel nooit de

politie te bellen; hoogstens een keer per jaar. Meestal gaat het dan om een incident met een persoon die het echt niet meer ziet zitten.'

Want natuurlijk hangt de uitgeprocedeerde gezinnen altijd uitzetting boven het hoofd. 'Bewoners kunnen kiezen voor vrijwillige terugkeer, maar dat komt weinig voor. De meeste gezinnen zitten in een traject van gedwongen terugkeer. Elk gezin heeft een regievoerder van de Dienst Terugkeer en Vertrek die elke stap met het hen bespreekt. Dat gebeurt ook als de procedure voor terugkeer al vrijwel helemaal is afgerond. Dan nog kunnen de betreffende bewoners kiezen voor het vrijwillig terugkeert raject. Doen ze dat niet, dan wordt het gezin opgehaald om zeven uur 's ochtends - omdat de kinderen dan nog niet naar school zijn. We zijn daarbij om te zorgen dat alles rustig verloopt.'

Hoewel de bewoners weten dat er aan hun uitzetting wordt gewerkt, komt het toch altijd als verrassing wanneer er bij hen wordt aangeklopt. 'Ze worden vervolgens eerst naar een gesloten gezinslocatie in Zeist gebracht. Dat is de laatste stap voordat ze naar Schiphol worden gebracht.'

Maar heel veel bewoners zitten eigenlijk vast in Katwijk. 'We hebben hier mensen die er al achttien jaar zitten.' Of ze überhaupt kunnen terugkeren, hangt ook af van de medewerking van het land van herkomst. 'Terugkeer naar Irak is bijvoorbeeld niet makkelijk te regelen.'

DOOR VINCENT BONGERS

Symposium: *Lokale integratie in Nederland*
Studentencentrum Plexus
Vrijdag 8 juni 2018, 9:00- 16:45 u

Ik wilde iets doen met mijn leven, maar stond te lang stil

'Ik ben zo blij', zegt Giorgi (24). 'We hebben uiteindelijk toch een verblijfsvergunning gekregen.' Met zijn ouders en drie broers mag hij in Nederland blijven.

Hij heeft een sleutel bij de aanmeldbalie opgehaald en opent de deur van het nieuwe jeugdthuis waaraan hij hard heeft geklust. 'Pas op! We hebben laminaat gelegd, dat bolt daar nog op.' Naast een tafeltennisbaan en twee hangbanken ligt een groot net met voetballen waarop de naam "Cruyff" prijkt.

'We hebben namelijk een tijdelijke Cruyff Court, zo'n trapveld, gehad. Dit wordt echt een toffe plek voor jongeren en dat is echt heel erg nodig.'

Giorgi ('mijn achternaam is lastig, maar ook heel herkenbaar - die wil ik

liever niet in de krant') vluchtte vanuit Georgië naar Nederland.

'Ik woonde in de hoofdstad Tbilisi. In 2008 brak de oorlog in Zuid-Ossetië uit en die bracht ons in de problemen. Mijn ouders vluchtten eerst, ik ben in 2011 vertrokken. Toen ik met mijn oudere broer naar Nederland kwam, had ik de rest van het gezin al tweeënehalf jaar niet meer gezien. Ik ontmoette ze hier in Katwijk. Het gaf een onbeschrijfelijk gevoel om ze eindelijk weer te omarmen.'

Het leven in het centrum is vaak zwaar, vindt Giorgi. 'De dagelijkse meldplicht is heftig. Het geeft je toch het gevoel dat je een crimineel bent. Je voelt je ook wel een soort gevangene, want officieel mag je niet bui-

ten de gemeentegrens van Katwijk komen.'

Eerder zat hij in Alkmaar. 'Ik was zeventien en mocht daar gelukkig naar school. Na zes maanden zou ik echter al achttien worden. Dan had ik geen recht meer op een opleiding. Mijn mentor heeft er toen voor gezorgd dat ik toch nog veel meer opleiding en handel kon afronden. Het is lastig: ik wilde doorstuderen, iets doen met mijn leven. Ik ben nu 24 en heb vijf jaar stilgestaan. Dat doet wel pijn. Ik had allang een baan moeten hebben.'

Dat zijn familie toch mag blijven is 'deels puur geluk en deels het gevolg van keihard werken', vindt hij. 'We hebben gebruik kunnen maken van een regeling voor kinderen die langer

dan vijf jaar in Nederland verblijven. Het is haast onmogelijk om aan alle criteria te voldoen: 99 procent van de aanvragen wordt afgewezen. We hebben veel mensen die zich voor ons hebben ingezet; de school van mijn broertje bijvoorbeeld en de organisatie Defence for Children.'

Giorgi wandelt rond in het honk. 'Er moet meer gebeuren voor jongeren. Sommige plekken zijn gewoon dood. In Alkmaar gingen we nooit ergens heen. In Gilze-Rijen was echt helemaal niets, echt een ramp. Katwijk is best oké, hier worden wel uitjes georganiseerd. We zijn gaan paintballen bijvoorbeeld. Maar ik ken hier ook jongeren die echt niets te doen hebben en gefrustreerd raken.'

Zelf was hij altijd actief. 'Ik had een uitlaatklep. Ik kon acteren in de hier opgerichte toneelgroep IND, in dit geval staan die letters niet voor Immigratie- en Naturalisatie Dienst maar voor In Nederland Dromen. We maakten een voorstelling *10 Vrienden en ik* over het leven in een asieler centrum en speelden in heel Nederland. Door het acteerwerk heb ik de het tv-programma *Koffietijd* gehaald. Dat zijn mooie herinneringen.'

'Het is fantastisch dat we weg kunnen', concludeert Giorgi. 'Maar centrum Katwijk is zo'n groot deel van mijn leven dat ik het toch wel ga missen. Ik wil in de toekomst met jongeren gaan werken die in een COA-centrum zitten. En dan het liefst op deze locatie.'

Nieuws

Miljoen voor Ewine van Dishoeck

Hoogleraar moleculaire astrofysica Ewine van Dishoeck heeft dit jaar de Kavli-prijs voor astrofysica gekregen. De prijs bestaat uit een oorkonde, een medaille, en vooral uit een miljoen dollar. Van Dishoeck krijgt de prijs in haar eentje, de twee andere Kavli-prijzen - uitgereikt door de Noorse academie der wetenschappen - gingen elk naar een drietal onderzoekers, voor respectievelijk de DNA-bewerkingsmethode Crispr en een beter begrip van hoe het gehoor werkt.

Van Dishoeck kreeg de onderscheiding niet voor één specifieke ontdekking, maar voor het op poten zetten van het vakgebied van de astrochemie. Haar onderzoek naar de vorming en aanwezigheid van moleculen in de ruimte raakt daarmee aan onder meer de vorming van planeten en sterren, de samenstelling van grote gaswolken in de ruimte, en de aanwezigheid van organische moleculen op meteorieten en asteroiden.

Negen Leidse Vidi's

Bij de meest recente toekenningronde van beurzenverstrekker NWO hebben negen Leidse onderzoekers een zogeheten Vidi-subsidie binnengehaald. Dat zijn subsidies voor onderzoekers die al wat verder zijn in hun carrière; zij krijgen achthonderdduizend euro om een eigen onderzoekslijn op te zetten. NWO ontving 571 bruikbare aanvragen, waarvan er 86 (15 procent) gehonoreerd werden. De Leidse ontvangers zijn: Alexandre Afonso (bestuurskunde), Lucia Clemens Daxinger (LUMC), Rogier Creemers (rechten), Daniel Curtis (geschiedenis), Irene Groot (chemie), Laura Heitman (LACDR), Mariska Kret (psychologie), Stefan Semrau (natuurkunde) en Nicholas Vrousalis (politologie).

Mbo'er straks student

Vanaf 2020 mogen ook mbo'ers zich student noemen. Ingrid van Engelshoven, minister van Onderwijs, laat via een persbericht weten dat de term 'deelnemer', zoals mbo'ers nu genoemd worden in de wet, niet dekkend is voor hun positie. 'Jongeren in het mbo zijn net zo goed studenten als al die anderen. Door nu ook in de wet de term deelnemer te veranderen in het woord student doen we aan iedereen recht', aldus Van Engelshoven.

Erasmusbeurs naar 30 miljard

De Europese Commissie wil 30 miljard uittrekken om meer studenten mee te kunnen laten doen met het Erasmusprogramma. Het bedrag, dat beschikbaar komt voor de periode 2021-2027, is een verdubbeling van het huidige budget. Met het geld wil de commissie dat er in die zeven jaar 12 miljoen mensen mee kunnen doen met het uitwisselingsprogramma. Daarnaast willen ze meer lagen in de bevolking bereiken, zich concentreren op 'toekomstgerichte' vakgebieden zoals milieutechnologie en kunstmatige intelligentie, en bovendien investeren in DiscoverEU, een project waarbij jongeren een gratis Interrail Pass kunnen krijgen om erfgoed in Europa te ontdekken.

HUBspot wordt PLNT

Ondernemersbroedplaats HUBspot gaat sinds 1 juni verder onder de naam PLNT. Het komt van plant, legt Roy Zitman de naam uit: 'We hebben het uit de omgeving gehaald. Het is best een industrieel, rauw pand. En 'plant' kan je op twee manieren interpreteren. Als plant, fabriek, in de zin dat hier geproduceerd wordt. Maar ook als het Nederlandse plant, in de zin dat hier zaadjes worden gepland en ideeën groeien.' PLNT nodigt studenten, ondernemers en ambtenaren uit om in hun pand op Langegracht 70 te werken: 'Spit je mail niet door op kantoor, maar doe dat bij ons en ontmoet tegelijkertijd nieuwe mensen. Wie weet komen daar nieuwe connecties en samenwerkingen uit,' meldt Sjoerd Louwaars, directeur innovatie, in het persbericht.

Rekening taaltoets niet voor student

Universiteiten zoeken oplossing voor kosten toelatingstest Engels

Sommige Leidse opleidingen hebben een dure taaltest als toelatingseis. De student moet die zelf betalen, maar dat mag niet meer van het kabinet en de Tweede Kamer. De universiteit zoekt een oplossing.

DOOR VINCENT BONGERS Studenten die een Engelstalige master willen doen, moeten soms een toets Engels behalen om toegelaten te worden. De studenten moeten die dure toets zelf betalen, en dat loopt flink in de papieren. *The International English Language Testing System (IELTS)* kost

175 tot 260 euro; de *Test of English as a Foreign Language (TOEFL)* kost 140 tot 220 euro.

Voormalig minister van Onderwijs Jet Bussemaker had al bepaald dat universiteiten de rekening voor de toelatingstoetsen niet bij de studenten mag neerleggen. In maart nam de Tweede Kamer nog een motie aan waarin het kabinet gevraagd wordt om op te treden tegen universiteiten die toch geld zijn blijven vragen voor de toetsen.

Onlangs kwamen de taaltesten aan de orde in de universiteitsraad. Aanleiding was een stuk van een student in *Mare* die verplicht een toets moest maken van 225 euro om toegelaten te worden tot de master Political Scien-

ce. Deze student had overigens al de Leidse bachelor Internationale Betrekkingen en Organisaties behaald.

Studentenpartij LVS wilde tijdens de raadsvergadering graag weten wie de toetsen in Leiden betaalt. 'Dat is een heel goede vraag', antwoordde vicerector Hester Bijl. 'Het is vaak onderwerp van gesprek bij de Vereniging van Universiteiten (VSNU). Het ministerie wil immers dat we geen fees vragen voor die toetsen.'

'Als we hier echter gratis testen aanbieden, dan gaat iedereen die hier maken. Dan wordt Nederland internationaal een toetsland. Dan gaan studenten hier een Engelse toets maken en schrijven ze zich vervolgens in bij MIT in de Verenigde Staten. Dat is

een ingewikkeld probleem.'

De universiteiten moeten dit probleem echter wel oplossen, erkende Bijl. 'Voor de bachelors in Nederland gaan alle universiteiten afspraken maken over het niveau Engels dat een student zou moeten hebben voor het volgen van een master. We geven de garantie af dat Leidse studenten zonder het maken van extra kosten aan dit niveau gaan voldoen.' In Leiden valt het overigens wel mee met de taaleis, aldus Bijl. 'De Engelstalige masters vragen vwo-niveau Engels van studenten. Voor de studenten die geen vwo-Engels hebben, moeten we iets extra's doen. Wat dat precies gaat worden, volgt nog uit gesprekken tussen de VSNU en de minister.'

Tentamencijfers kunnen vervallen

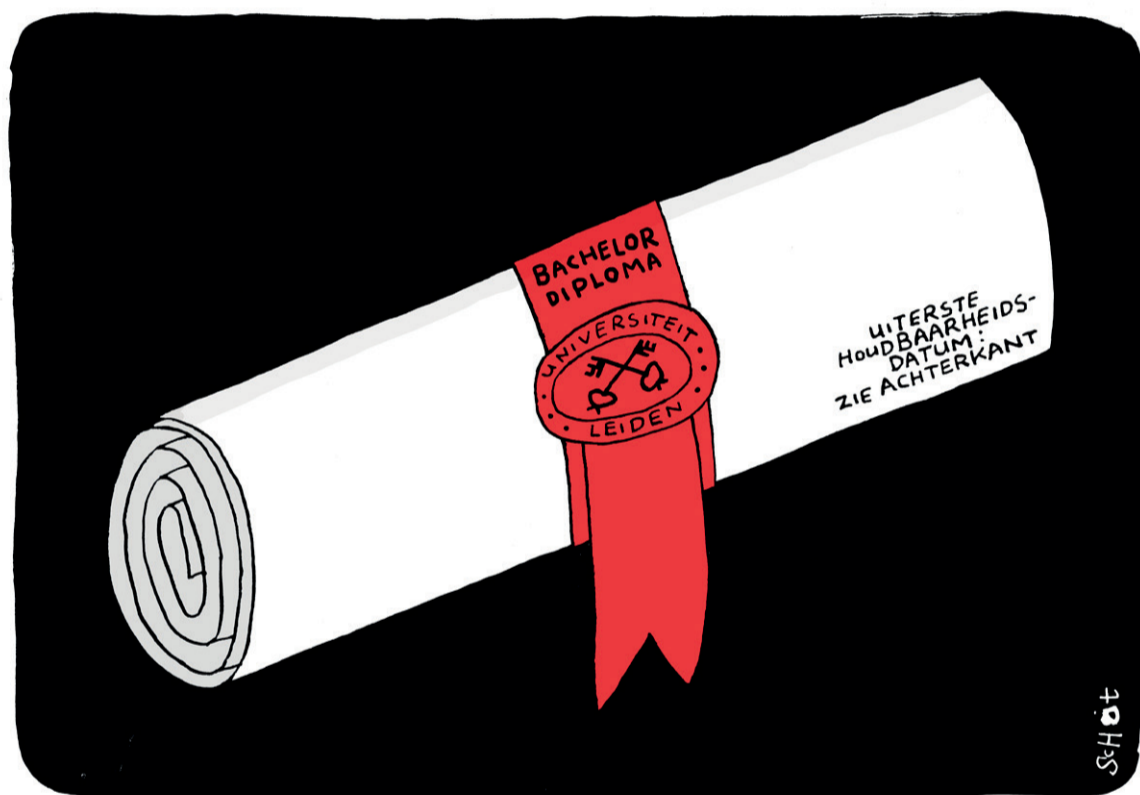
De faculteit Rechten gaat scherper letten op verouderde kennis van behaalde tentamens. Als dat het geval is, kan de geldigheid vervallen. Al krijgen studenten in de gevarezone heel ruim de tijd om alsnog hun opleiding af te ronden.

Tijdens de faculteitsraad Rechten vorige week werd er over de onderwijs- en examenregelingen (OERen) 2018-2019 gesproken. Het blijkt dat er in de regeling een artikel staat over de geldigheidsduur van tentamens. Een heikel onderwerp bij Rechten, dat een aantal jaar geleden nog een regeling had waarin cijfers vervielen van studenten die langer dan vier jaar deden over het tweede en derde jaar van de bachelor, waardoor zij hun studie niet konden afronden. Die regeling werd onder politieke druk afgeschaft.

In de Wet op het hoger onderwijs is nu vastgelegd dat er geen termijn meer aan de geldigheidsduur van tentamens kan worden gekoppeld. Tenzij de kennis die in het tentamen getoetst wordt, is verouderd.

In de OERen staat dat 'de examencommissie kan besluiten dat een tentamen zijn geldigheid verliest, indien deze langer dan zes jaar geleden is behaald en de getentamineerde inzichten en/of vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn.'

De raad wilde graag weten hoe bepaald wordt wanneer een tentamen verouderd is. 'We zijn bezig met het in kaart brengen van vakken waarvan de geldigheid in het geding kan komen', legde beleidsmedewerker Sven Bontje uit. 'Dat loopt op dit moment. Dat vragen we aan alle vakcoördinatoren. Als die informatie bekend is, gaat de examencommissie ermee aan de slag. De examencommissie zal ruim op tijd

studenten informeren waarvan de vakken dreigen te verlopen. Overigens stond deze regeling ook al in de OERen van dit collegejaar.'

Als een tentamen vervalt, dan kan dat alleen na zes jaar in de bachelor en drie jaar in de master. Het gaat dan om studenten die de betreffende opleiding nog niet hebben afgerond.

'De geldigheidsduur van een tentamen gaat pas lopen in het collegejaar dat volgt op het behalen van het tentamen. De examencommissie

verlengt ook nog vaak. Studenten hebben ruim de tijd om hun opleiding af te ronden', aldus Bontje.

Personeelsraadslid Bart Labuschagne: 'Zouden er niet iets meer waarborgen moeten zijn voor de student? Dit lijkt als een soort zwaard van Damocles boven hun hoofd te hangen.'

'Ik wil deze regeling graag relativeren', zei Peter van Es van het rechtenbestuur. 'Sommige faculteiten kiezen ervoor om in de regeling

geen termijn te stellen: tentamens zijn dan "onbeperkt houdbaar". Het is makkelijker om het zo in OERen te zetten, maar ik vind het maatschappelijk onverantwoord om iemand na een jaar of tien studie de arbeidsmarkt op te sturen met verouderde kennis. Studenten hebben echt vrij veel zekerheid. Het gaat hier hopelijk ook om extreme gevallen: studenten die zeven jaar doen over twee jaren in de bachelor.' **VB**

Apencentrum moet krimpen

Minister Van Engelshoven wil 'zo snel mogelijk stoppen' met dierproeven op apen. Het apencentrum BPRC in Rijswijk moet daarom met veertig procent minder apen toe.

Nederland gebruikt jaarlijks zo'n 200 à 250 apen voor wetenschappelijk onderzoek. Omdat je alleen maar dierproeven mag doen op apen als er sprake is van heel erge ziektes, gaat het vrij vaak om proeven die de aap niet overleeft. Proeven op mensapen

en in het wild gevangen apen zijn verboden.

Vrijwel alle Nederlandse proefapen zitten bij elkaar in een speciaal apencentrum, het BPRC in Rijswijk. Daar gaat het financieel niet zo goed mee, en dat was reden voor het ministerie van Onderwijs en Wetenschap om zich eens te bezinnen op de toekomst ervan. Minister Van Engelshoven wil 'zo snel als redelijkerwijs mogelijk is stoppen met het gebruik van apen voor wetenschap-

pelijk onderzoek', schrijft ze aan de Tweede Kamer. Dat is niet vandaag al, want ze wil niet 'het risico lopen dat onderzoek naar levensbedreigende infecties vertraging oploopt'. Wel hoopt ze dat nieuwe technologieën het mogelijk maken om met minder dierproeven toe te kunnen, en om die ontwikkeling een zetje in de rug te geven laat ze het BPRC krimpen: het aantal apenproeven moet met veertig procent omlaag. Daarnaast wil ze onderzoeken of het andere apenonder-

zoek in Nederland (in Rotterdam en Amsterdam) ook naar Rijswijk kan verhuizen.

Een van de redenen dat het financieel lastig gaat met het BPRC is overigens dat er in de VS en China juist een intensivering van de apenproeven plaatsvindt, en dat de Chinezen dat ongeveer vier keer zo goedkoop kunnen doen. 'Er bestaan dan ook zorgen over de welzijnsstandaarden in China', schrijft Van Engelshoven. **BB**

Hardnekkige rode bultjes? Zoek hulp!

Veel aandacht voor studentenschurft, maar of het ook meer voorkomt?

De plaatselijke GGD wil graag weten of studenten inderdaad vaker schurft hebben.

DOOR BART BRAUN 'We zien in onze cijfers een stijging van het aantal studenten met schurft', vertelt Inge van Disseldorp, infectieziekten-arts bij de GGD Hollands-Midden. 'Of dat komt doordat er meer schurft is, of doordat studenten ons beter weten te vinden, weten we niet zeker. Dat willen we gaan onderzoeken.'

Sinds 2016 heeft de GGD een schurftcampagne die zich speciaal richt op studenten: 'Mijd de mijt'. De ziekte wordt overgebracht door piepkleine mijten die tunneltjes graven onder de huid en daar eitjes leggen. Het lichaam reageert daarop met een allergische reactie, en daar krijg je jeuk en rode bultjes van. Schurft is redelijk besmettelijk: een kwartier lichamenlijk contact geeft de mijtjes genoeg tijd om over te steken naar een nieuwe gastheer. Als je partner schurft heeft, betekent dat niet per se

dat hij of zij vreemd is gegaan: naast elkaar zitten is al genoeg. Ook textiel kan een bron van besmetting zijn.

Van Disseldorp: 'We willen niet alleen uitzoeken of de ziekte inderdaad vaker voorkomt, maar ook wat de specifieke risicofactoren zijn waardoor studenten het relatief vaak krijgen. Backpacken, zegt u? Waarom krijgen backpackende dertigers en veertigers het dan niet? We hebben wel een idee: studenten leven erg dicht op elkaar. Als we eenmaal weten wat de precieze risicofactoren

zijn, kunnen we voorlichting geven die daar beter op aansluit.'

Als iemand schurft heeft, kan die terugvallen op een uitgebreid ont-smettingsprotocol: vrijwel het hele lichaam insmeren met zalf. Kleding, handdoeken en beddengoed stop je - met handschoenen aan - in de was-machine op minstens vijftig graden. Ook is het zaak om iedereen die je besmet zou kunnen hebben daarover te informeren. Van Disseldorp: 'In onze voorlichting aan huisartsen en dermatologen benadrukken we

denk eraan dat die student ook huisgenoten heeft.' De GGD kan helpen met beoordelen of een groepsbe-handeling nodig is, en met de uitvoering ervan. 'Als je de rest van het huis niet behandelt, kan er een soort pingpong-effect ontstaan. Jij wordt behandeld, maar je huisgenoot die nu nog geen symptomen heeft niet, dus die kan jou weer aansteken. Het belangrijkste is dat je tegelijkertijd samen smeert en wast.' En voor wie rode bultjes heeft die niet overgaan: 'Zoek in elk geval hulp.'

Emotie doet wat 'ie wil

Het lijkt net een schilderij, maar het is toch echt een foto. Fotograaf Barbara Boers trok ervoor naar IJsland en maakte de fototentoonstelling *Don't push the river*, die sinds maandag in de Kunstgang in het Lipsius hangt en tot 24 augustus te bewonderen is. 'De titel van de tentoonstelling is een stukje uit een gedicht dat gaat over het verlies van dierbaren die zijn overleden door euthanasie', vertelt Boers. 'Wat er dan met je gebeurt als nabestaande is net als een rivier. Een rivier kun je niet laten stoppen met doorstromen, net zoals emotie doet wat 'ie wil.' Foto Barbara Boers

'Compenseer eerste leenstelselstudenten'

Als je onderwijsinstellingen niet genoeg leenstelselgeld had geïnvesteed, zou je daarvoor gecompenseerd moeten worden, vindt de Tweede Kamer.

Onderwijsminister Van Engelshoven moet met een plan komen waardoor studenten die tussen 2015 en 2017 begonnen, 'hun' geld terugkrijgen, besloot de Tweede Kamer dinsdag.

Die studenten kregen, in tegenstelling tot hun voorgangers, geen studiefinanciering meer. Dat geld zou geïnvesteed worden in beter onderwijs, was de afspraak. Die euro's waren toen nog niet beschikbaar: die waren immers uitgeleend aan studenten. Pas nu de eersten van hen afstuderen en terug gaan betalen komt het geld echt vrij.

Om te voorkomen dat die eerste leden van de Generatie Studieschuld èn geen stufi, èn nog geen verbeterd onderwijs kregen, moesten de universiteiten alvast 'voorinvesteren' in beter onderwijs. Dat hebben ze ook gedaan, vinden ze zelf. De Algemene Rekenkamer, een onafhankelijk orgaan dat overheidsuitgaven narekent, kwam in januari echter met een rapport waarin ze stelde dat de universiteiten het zichzelf hier te makkelijk hadden gemaakt. Een gedeelte van het geïnvesteede geld zou anders ook wel uitgegeven zijn, en van 330 miljoen euro viel niet te achterhalen of het wel echt een extra investering was. 'Waarschijnlijk is de investering niet volledig gerealiseerd', was de conclusie. Ook stond de extra medezeggenschap - voorwaarde van het leenstelsel - nog niet

overall even goed op poten.

Dus, krijgen jullie geld terug? Wacht nog even met grote aankopen. Om te beginnen veegde de Rekenkamer in haar rapport alle universiteiten bij elkaar en is het dus niet duidelijk of de kritiek ook opgaat voor Leiden. Daarnaast gaan de universiteiten waarschijnlijk boekhoudkundig pielen om te bewijzen dat die 330 miljoen euro wel degelijk als voorinvestering telde - waarmee ze alsnog die administratieve lasten krijgen. En dan moet er nog gepingeld worden over wat er in dat compensatieplan komt te staan, en wat er wel of niet telt als 'compensatie': is een extra investering in de master die je straks volgt dat ook? Misschien wel handig om daar in elk geval duidelijke afspraken over te maken, deze keer. **BB**

Meer Engels, minder internationals

Maandag verscheen een langverwachte brief van onderwijsminister Ingrid van Engelshoven over internationalisering. De belangrijkste punten:

Ze gaat kijken naar juridische mogelijkheden om de instroom internationals af te remmen.

Universiteiten en hogescholen willen meer mogelijkheden om de stroom internationale studenten in te dammen. Ze willen bijvoorbeeld kunnen selecteren op 'diversiteit'. Dat betekent dat ze studenten willen kunnen weigeren als de collegezaal dreigt voor tachtig procent uit Chinese studenten te gaan bestaan. Daarnaast willen ze meer collegegeld kunnen vragen aan niet-Europese studenten (die nu al het hogere instellingsgeld betalen), en een numerus fixus op Engelstalige tracks kunnen invoeren.

Daar zitten, juridisch gezien, nogal wat haken en ogen aan. Selecteren op diversiteit lijkt de minister 'weinig kansrijk', vanwege de wet op gelijke behandeling. Voor de numerus fixus en het hogere collegegeld ziet ze wel nog mogelijkheden.

Ze wil de wet aanpassen, zodat Engelstalige opleidingen meer ruimte krijgen.

Voor wie het is ontgaan: Beter Onderwijs Nederland (BON) sleept de Nederlandse universiteiten voor de rechter vanwege het bieden van Engelstalige opleidingen. Daarmee schenden ze de Wet op hoger onderwijs (WHW), zeggen ze. Met name artikel 7.2.: 'Het onderwijs wordt gegeven en de examens worden afgenomen in het Nederlands.'

Het is precies dit artikel dat de minister wil aanpassen. De hele zin wordt geschrapt, want de wet is niet meer van deze tijd, legt de minister uit in een interview met *de Volkskrant*: 'Het regeerakkoord zegt: Engels kan wanneer het meerwaarde heeft. Dat

vind ik een veel zinnigere manier om ernaar te kijken.' De rechtszaak van BON gaat overigens wel door. In de WHW staat namelijk ook dat universiteiten moeten bijdragen aan de uitdruggingsvaardigheid in het Nederlands.

Campagne tegen 'no internationals' en campingstudenten.

Tegen de krapte op de woningmarkt wil de minister, samen met Binnenlandse Zaken, een 'actieplan studentenhuizing' opzetten, en een 'langetermijnoplossing' vinden. Dat betekent overigens niet direct een oplossing voor de tentjes waar *internationals* soms in bivakkeren; de gemeenten gaan namelijk over de huisvesting. De minister heeft hen wel 'op hun verantwoordelijkheid gewezen'.

De inzet is, zo schrijft Van Engelshoven, de informatievoorziening te verbeteren. Dus eerlijk zijn tegen internationale studenten dat het moeilijk is om een kamer te vinden, wijzen op hun huurrechten en -plichten, en een campagne tegen het 'no internationals'-beleid van veel Nederlandse studentenhuizen.

Het Bindend StudieAdvies gaat onder de loep.

Dit stond niet in de brief, maar in het *Volkskrant*-interview meldt Van Engelshoven dat ze kritisch naar het bindend studieadvies gaat kijken.

'Het is goed dat studenten nauwgezet worden gevolgd, maar ik wil niemand bij voorbaat op achterstand zetten', zegt ze. 'Als je niet je 60 punten haalt, moet je dan niet kunnen compenseren? Moet de begeleiding niet beter? Ik kom daarover in het najaar met een Kamerbrief.'

In het najaar wordt ook het bekostigingsmodel van de universiteiten onder de loep genomen, zegt ze. 'Dan gaan we het hebben over het feit dat bekostiging zo sterk gekoppeld is aan het aantal studenten. **AK**

Loonsverhoging aan universiteit

De vakbonden en universiteiten hebben een nieuwe CAO opgesteld voor universiteitsmedewerkers.

Hij gaat vanaf 1 juli in, en is geldig tot december volgend jaar. Er komt geld bij: vanaf afgelopen 1 mei twee procent (met terugwerkende kracht). In september komt er nog een eenmalige bonus van 0,6% van het jaarsalaris. Op 1 februari 2019 komt er nog een loonsverhoging, van 2,6%.

Voor het niet-wetenschappelijk personeel komt er een nieuwe regeling: zij houden in principe maximaal zes jaar dezelfde functie, ook als ze een vast contract hebben. In die

periode hebben zowel zij als hun baas de verplichting om te zorgen dat ze zichzelf (kunnen) verbeteren, en geschikt worden voor een nieuwe functie 'binnen of buiten de universiteit', zodat na deze periode 'een stap gezet kan worden.'

Junior-docenten krijgen langere contracten, en de overstap naar andere onderwijsvormen wordt makkelijker. Er komt een onderzoek naar de loopbaanperspectieven van postdocs en hoe die verbeterd kunnen worden. De achterban van de vakbonden kan hun onderhandelaars nog terugfluiten; anders wordt de nieuwe arbeids-overeenkomst eind juni definitief. **AK**

Achtergrond

Wat van ver komt, is lekker

Over Nederlandse geschiedenis van de cello was bijna niets bekend

Foto Auke-Florian Hiemstra

Celliste Elske Tinbergen promoveert op de geschiedenis van haar eigen instrument. Dat zouden meer muzikanten moeten doen, vindt ze.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN In achttiende-eeuws Nederland was er een beroemde Rotterdamse kunstenaarsfamilie, genaamd Magito. Pieter Magito was een befaamd koorddanser, die op hoogbejaarde leeftijd nog op het slappe koord stond. Hij staat bekend als de allereerste circusdirecteur van Nederland.

Zijn broer, Alexis Magito, reisde als cellist door Nederland. Maar waar Pieters leven vrij goed gedocumenteerd is, is er over Alexis 'bijna niets bekend', vertelt Elske Tinbergen (45). 'Behalve dat werd gezegd dat hij Italiaan is. Dat was helemaal niet zo: hij komt uit Duinkerke, en zijn opa was naar 'de Noordelijke Nederlanden' gekomen. Vanuit daar heeft die familie zich over het hele land verspreid.'

Maar in de achttiende eeuw was ook Alexis bekend. 'Ik heb krantenbeschrijvingen gevonden van concerten van Groningen tot Maastricht en Utrecht. Hij heeft ook aan de Leidse universiteit gestudeerd. En hij graveerde muziek. Hij heeft de Concerti Amonici van Unico van Wassenaer gegraveerd, zeer bekende muziek uit Nederland, bin-

nen de barokwereld in ieder geval. Buitenlandse componisten kwamen bij hem op bezoek om hun nieuwste composities te laten graveren, zodat die uitgegeven konden worden.'

De geschiedenis van je instrument onderzoeken, dat zouden musici vaker moeten doen, denkt Tinbergen. Ze is celliste, en barokcelliste. Dat het bij haar een promotie werd, noemt ze toeval. Na het conservatorium volgde ze college over muziekgeschiedenis, en haar scriptieonderwerp 'werd steeds groter'.

'Veel boeken over de geschiedenis van de cello gaan over Frankrijk en Italië. Er is misschien een paragraafje over Nederland, maar dat lijkt verder niet zo belangrijk. Tegelijkertijd zijn veel illustraties wél uit Nederland. Dan denk je: dat kan toch niet? Dat is gewoon niet mogelijk. Ik heb één of twee boeken in het Nederlands gelezen over de cello - meer zijn er niet - en ook daarin wordt met geen woord gerept over de Nederlander. Dat vind ik wel frappant. Maar wel dus die illustraties.'

Ze documenteerde ze de geschiedenis voornamelijk aan de hand van afbeeldingen, gevonden muziek en oude instrumenten. Ze verzamelde 850 plaatjes uit de zeventiende en achttiende eeuw waarop de cello werd bespeeld. Van gravures en schilderijen, tot Delfts blauwe tegeltjes en keramiek. Haar conclusie: er gebeurde hier genoeg op cellogebied. Die verborgen gebleven geschiedenis heeft ze nu geboekstaafd.

Waarom was er zo weinig over te vinden? De Nederlandse schrijvers hadden meer interesse in wat er in het buitenland gebeurde, denkt Tinbergen: 'Het is misschien wat negatief, maar "de Nederlander" is meer geïnteresseerd in wat van ver komt. Want: wat van ver komt, is lekker. Ik heb het idee dat dit ook voor de muziekgeschiedenis, en die van de cello, geldt. En dat is onterecht, zo blijkt uit mijn onderzoek.'

Dat ze celliste is, heeft het onderzoek geholpen. 'Een musicoloog had

Delft blauwe tegel uit de zeventiende eeuw.

een deel kunnen doen, maar je moet de vondsten ook op waarde kunnen schatten. Je moet dingen kunnen uitproberen. Iedereen die noten kan lezen, kan zien wat de toonumfang van een muziekstuk is. Maar als je het instrument niet speelt, kan je niet beoordelen of iets überhaupt speelbaar is op de cello, en in tweede

instantie of iets lekker ligt.'

Het heeft haar ook nieuwe technieken opgeleverd. 'We gebruiken onze rechterhand om de stok te bewegen', legt ze uit. 'Dat doet men al honderden jaren bovenhands. Maar op de afbeeldingen zag ik vaak cellisten onderhands spelen. Dat ben ik gaan uitproberen. Het geeft een an-

der geluid, en bepaalde articulaties kan je wel of niet spelen. Dat heeft me wel beïnvloed.'

Elske Tinbergen verdedigt haar proefschrift op 13 juni. De avond ervoor treedt ze op in de Lutherse Kerk in Utrecht, met o.a. een sonate van Alexis Magito, 20,00 u.

Eerst dansen, dan denken

Experts: wie bewegingen begrijpt, kan sociale robots ontwerpen

Robotmakers, taalwetenschappers, neuro-onderzoekers en professioneel dansers proberen van elkaar te leren op een workshop 'Bewegingsgrammatica: breinen, robots en dans' in het Lorentz Center. Donderdagavond mag u meedoen in Boerhaave.

De grammatica van dans?

Robot-wetenschapper Carlos Herrera: 'Mensen kijken op een bepaalde manier naar bewegingen, en dans maakt daar gebruik van. Het is als het verschil tussen taal en poëzie. Taal heeft allerlei regels en constructies, en in de poëzie ga je daarmee spelen. Dans doet dat met onze manier van kijken.'

'Met de grammatica van dans bedoelen we dus niet: "Linkerarm omhoog, rechterbeen naar voren", maar: "Waar kijk je naar?" Naar het gezicht bijvoorbeeld, of naar de borstkas, die

bij mensen meer bewegingsvrijheid heeft dan bij veel andere dieren.'

Stel, zo'n grammatica valt echt op te stellen. Hoe ver kom je dan in vijf dagen?

Dans-onderzoeker Sarah Whatley: 'We zien nu al dat er zich nieuwe ideeën beginnen te vormen: de gesprekken zijn zo rijk.' Herrera: 'De mensen die robots bouwen willen dat ze bewegen. De dansers weten alles van beweging: dat is echt heel vruchtbaar.' Whatley: 'Er is echt een verschil tussen denken over beweging, en denken in beweging.'

Jullie praten niet over dans, maar dansen over taal? Begrijp ik het goed?

Herrera: 'Elke morgen beginnen we met een danssessie in een studio in het centrum, voordat we hier in het Snellius aanschuiven.'

Als dansgrammatica al bestaat,

dan is die ingegeven door de menselijke vorm. Daar hoeft een robot zich niet aan te houden, toch? Die kan langere benen krijgen, of vijftien poten, of een zwerm zijn...

Herrera: 'Zelf denk ik dat de menselijke vorm essentieel is voor dans, maar daar zijn mijn collega's het niet mee eens.'

Whatley: 'Het gaat ook om de vraag hoe een robot reageert op menselijke beweging. De grote uitdaging bij het ontwerpen van sociale robots is dat we niet-mensen moeten ontwerpen die gevoelig zijn voor de gevoeligheden van mensen, die snappen hoe mensen de wereld zien. Wat het betekent om mens te zijn, dat kan dans - in potentie - helpen onthullen.'

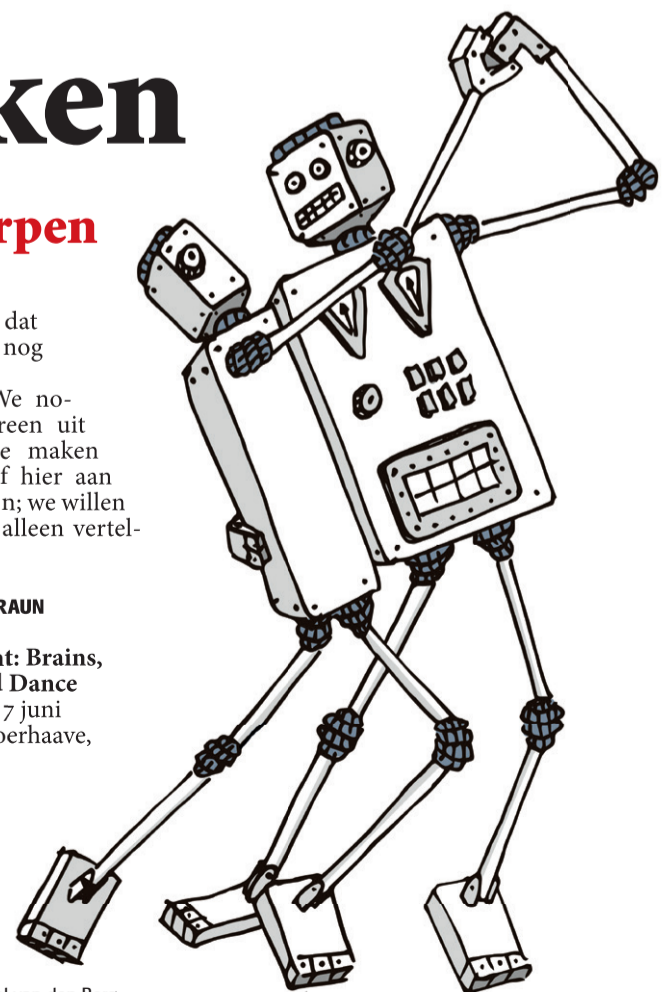
En er is donderdagavond een publiekslezing in Museum Boerhaave?

Whatley: 'Niet alleen een lezing. Er zal ook een optreden-element in zitten. Misschien dat we het publiek ook mee laten doen op een of ande-

re manier, dat moeten we nog bepalen.' Herrera: 'We nodigen iedereen uit om mee te maken wat we zelf hier aan het doen zijn; we willen het ze niet alleen vertellen.'

DOOR BART BRAUN

Public event: Brains, Robots and Dance
Donderdag 7 juni
Museum Boerhaave,
17:00-19:00
Toegang gratis

Illustratie Marcel van den Berg

Het heeft er diep ingehakt

Rating the classroom: wat is het gevolg van onderwijsbeoordelingen?

Hebben de beoordelingen van studenten aan het eind van een collegereeks nut? En hoe ervaren docenten die evaluaties: als serieuze kritiek of afrekening achteraf? 'Wat een arrogante man, en hij moet zich beter kleden.'

DOOR SUSAN WICHGERS Eind van het semester, dus ze komen er weer aan: de vakevaluaties. Dat niet iedereen even enthousiast is over deze anonieme beoordelingen, bleek wel toen NOS er vorige maand een item over maakte. 'Docent=eikel', draagt een te kort rokje, 'deze docent bakt er niks van', waren een paar voorbeelden die universitair docenten aan NOS vertelden.

Gaat dat ook zo aan de Leidse universiteit? Wat doen docenten met het commentaar van hun studenten, en krijgen zij ook zulk kwetsende opmerkingen te verduren?

Olga van Marion, docent Oude Nederlandse literatuur en cultuur, kan daar wel over meepraten. Van Marion droeg bij een eerstejaarsvak altijd een gedicht voor van Joost van den Vondel, 'Uitvaart van mijn dochterken', over het overlijden van zijn achtjarige dochtertje Sara. 'Het is een vrij lang gedicht zonder troost. Het gaat over hoe ze op straat speelde, hoe gek haar vriendinnetjes op haar waren... Je gaat het meisje bijna kennen. Als ik dat voorlas, ja, dan hield ik het niet droog.'

Van Marion liet daarmee de impact zien die literatuur kan hebben. Tenminste, dat dacht ze. 'De zaal was altijd volkomen stil. Ik vond dat een kostbaar moment, tot ik een negatieve evaluatie kreeg. Een student noemde het "hysterisch". Dat vind ik een verschrikkelijk beledigend woord, trouwens, maar dat zal de student ook niet geweten hebben. Sindsdien draagt ze niet meer voor, maar geeft ze studenten de opdracht om het gedicht zelf te lezen. 'Ik durf me niet meer kwetsbaar op te stellen in het college. Het heeft er diep ingehakt.'

Gelukkig zijn dat soort opmerkingen eerder uitzondering dan regel, blijkt uit een rondvraag onder docenten. 'Grove evaluaties zien we weleens, maar heel zelden', volgens metafysicadocent en onderwijsdirecteur Jan Sleutels. Als het gebeurt, gaat het vaak om seksueel getinte opmerkingen. 'Van een docent zeggen dat ze een "lekker ding" is bijvoorbeeld. We hebben uitgebreid gediscussieerd over die open ruimte op de formulieren: moeten we die wel zo laten? Ook omdat de resultaten in een verslag

Scorebord bij een honkbalwedstrijd.

worden verzameld en docenten dat verslag misschien bij toekomstige sollicitaties willen gebruiken. Toch hebben we het zo gehouden. Het gaat gelukkig ook al twee jaar goed.'

Er is ook een verschil tussen grote vakken met veel studenten en kleinere vakken, lijkt het. 'Het taalgebruik van studenten laat soms te wensen over, dat kan docenten kwetsen', weet Gerda Korevaar, coördinator onderwijsbeleid bij Rechten. 'Het komt voor dat het te hard is en niet door de beugel kan, vooral als studenten zich anoniemer voelen.' Roy de Kleijn, die zowel hoorcolleges bij Inleiding Psychologie geeft voor vijfhonderd studenten als specialistischere cursussen in de onderzoeksmaster: 'Bij kleinere vakken is er meer persoonlijk contact. Het commentaar uit die evaluaties neem ik daarom serieuzer.'

In één jaar kreeg hij voor Inleiding Psychologie zowel 'Roy de Kleijn is een arrogante kwal en zou niet voor de klas moeten staan', als 'beste docent die ik ooit heb gehad'. Over een andere hoorcollegedocent schreef een student: 'Wat een arrogante man, hij is de reden dat ik niet naar hoorcollege kwam, en hij moet zich anders kleden.'

'Dat is toch onzin?', vindt De Kleijn. 'Stel dat ik in een hoorcollegezaal een student aanwijs en zeg dat hij zich anders moet kleden? Ik vraag me af hoe serieus studenten zo'n evaluatie invullen, misschien schrijven ze maar wat op. Ze krijgen het formulier bij hun laatste tentamen, dus het zou ook kunnen dat het soms een uitlaatklep voor ze is.'

'Eerstejaars geschiedenis doen

'Misschien moet ik het makkelijker maken, zodat het beter wordt beoordeeld'

mijn vak omdat het moet, niet omdat ze het per se interessant vinden', vertelt docent Oude Geschiedenis Miko Flohr. 'Tweede- en derdejaars hebben er bewust voor gekozen. Dat zie je terug in de evaluaties.' Flohr heeft wel het gevoel dat het serieus wordt ingevuld. 'Zowel goede als slechte feedback. Iemand schreef ooit: "Hij praat teveel over zichzelf." Dat had ik helemaal niet

door, en dat doe ik nu dus niet meer.'

Het valt De Kleijn daarnaast op dat er een grote correlatie is tussen hoe moeilijk een vak is, en hoe goed het wordt beoordeeld. 'Voor Inleiding Psychologie kreeg ik gemiddeld een 4,7 op een schaal van 5, voor een kleinere cursus een 2,2. Het kan toch niet zo zijn dat ik de ene cursus wel goed geef en de andere niet? In literatuur over studie-evaluaties komt die correlatie ook naar voren.'

Dat maakt het voor docenten soms wel moeilijk, denkt De Kleijn. 'Ik ben op dit moment flink aan het worstelen met een cursus in de onderzoeksmaster. Misschien moet ik het makkelijker maken, zodat het beter wordt beoordeeld. Aan de andere kant moeten studenten de stof wel gewoon op dit niveau beheersen. Je kunt dan meer colleges geven, maar je hebt ook weer een beperkt aantal uren. Het is een soort jongleerwerk.'

Sleutels gelooft niet dat er een correlatie is tussen moeilijkere vakken en slechtere beoordelingen. Ook Gert Jan Geertjes, promovendus en docent Staats- en Bestuursrecht, is niet overtuigd van dat idee. 'Zo iets is lastig hard te maken.'

'Soms lijken studenten wel te denken: "Ik vond het vak niet leuk, dus je krijgt twee van de tien punten"', denkt docent industriële ecologie Benjamin Sprecher. 'Dat studenten verschillende voorkennis hebben, maakt het ook ingewikkeld. Bij één vak geven we een cursus Engels, en een van de studenten was daar al heel goed in. Die gaf een super-slechte beoordeling.'

Toch hoeft er niet veel te veranderen aan de evaluaties, vinden de meeste docenten. Al zou het voor studenten duidelijker moeten zijn dat hun opmerkingen direct bij de docenten belanden, en dat er ook echt iets met hun commentaar gedaan wordt. Korevaar denkt erover om bij het eerstejaarsvak Leiden Law Practices (LLP) langs te gaan om wat uit te leggen over de evaluaties. 'Dit jaar was de respons niet zo goed, ook door de onbekendheid. Docenten moeten goed aangeven wat er met de resultaten gebeurt.' Sprecher: 'Het zou helderder gemaakt moeten worden dat evaluaties echt iets teweegbrengen - op een positieve manier.'

Aan de VU en Universiteit Wageningen geven ze eerstejaarsstudenten vanaf komend jaar les in vakevaluaties. Misschien ook iets voor Leiden? Sleutels: 'Dat lijkt me verspilde tijd. Evaluaties zijn altijd imperfect, desondanks zijn ze wel nuttig. Aan de zichtbaarheid is nog wel veel te verbeteren.'

Daarnaast zit het hem dwars dat de resultaten pas laat bij de docenten terechtkomen. 'Ze gaan eerst naar het onderwijsinstituut ICLON, dan wordt er een rapport van gemaakt, daarna naar de opleidingscommissie. Het is belangrijk dat docenten veel sneller inzage krijgen. Nu komen de resultaten soms te laat: dan is het volgende semester alweer begonnen.'

Docenten kunnen natuurlijk ook in gesprek gaan met studenten om feedback te vergaren, oppert De Kleijn. 'Focusgroepen kunnen goed werken. Dat je met drie of vier studenten bespreekt wat goed ging en wat beter kan. Evaluaties hoeven niet per se anoniem. Je kunt het ook persoonlijk en professioneel bespreken.'

Van Marion is, afgezien van de evaluatie waarin haar manier van lesgeven hysterisch werd genoemd, 'blij en gelukkig' met de evaluaties, maar heeft meer aan het commentaar van studenten tijdens de loop van het semester. 'Als een student zegt dat de leeslast voor een collega heel zwaar was, zorg ik dat ze de week erop iets minder werk krijgen. Evaluaties zijn een beetje mosterd na de maaltijd.'

Academische Agenda

Mw. A.T. Moerkamp hoopt op dinsdag 12 juni om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'The Building Blocks For Cardiac Repair'. Promotor is Prof.dr. M.J.T.H. Goumans.

Mw. M.M. Beemsterboer hoopt op dinsdag 12 juni om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Islamitisch basisonderwijs in Nederland'. Promotor is Prof.dr. M.S. Berger.

Dhr. J. Verbree hoopt op dinsdag 12 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Systemic and cerebral hemodynamics in response to cardiovascular challenges - the heart brain connection'. Promotoren zijn Prof.dr. M.A. van Buchem en Prof.dr. J.J. van Lieshout.

Mw. C. Oguz hoopt op woensdag 13 juni om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het

proefschrift is 'The Struggle Within: "Moral Crisis" on the Ottoman Homefront During the First World War'. Promotoren zijn Prof.dr. E.J. Zürcher en Prof.dr. M.A. Karaomerlioglu (Bogazici University).

Mw. B.E. Tinbergen hoopt op woensdag 13 juni om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The 'cello' in the Low Countries'. Promotoren zijn Prof.dr. A.G.M. Koopman en Prof. F. de Ruiter.

Mw. A.C. den Dulk hoopt op woensdag 13 juni om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Biliary strictures after liver transplantation'. Promotoren zijn Prof.dr. B. van Hoek en Prof.dr. Ir. H.W. Verspagaet.

Dhr. R.C. Young hoopt op woensdag 13 juni om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'La Cetra Cornuta: The Horned Lyre of the Christian World'. Promotoren zijn Prof. F. de Ruiter en Prof.

dr. A.G.M. Koopman.

Mw. E.F.P. Peterse hoopt op woensdag 13 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Targeting Chondrosarcoma and Osteosarcoma Cell metabolism -The IGF pathway and beyond'. Promotor is Prof. dr. J.V.M.G. Bovée.

Dhr. N. Damjanovic hoopt op donderdag 14 juni om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Arakelov inequalities and semistable families of curves uniformized by the unit ball'. Promotoren zijn Prof.dr. S. Edixhoven en Prof.dr. V. Koziarz.

Mw. C.R. Martindale hoopt op donderdag 14 juni om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Isogeny graphs, modular polynomials, and applications'. Promotoren zijn Prof.dr. P. Ste-

venhagen en Prof.dr. A. Enge.

Mw. I.J.C. Dautzenberg hoopt op donderdag 14 juni om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Forward and Reverse Genetics Strategies for Improving Oncolytic Reoviruses'. Promotor is Prof.dr. R.C. Hoeben.

Dhr. P. Bus hoopt op donderdag 14 juni om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Endothelial dysfunction and inflammation in diabetic nephropathy'. Promotor is Prof.dr. J.A. Bruijn.

Mw. I.C. van Gool hoopt op donderdag 14 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Somatic POLE exonuclease domain mutations in endometrial cancer - Insights into the biology of POLE-mutant tumors'. Promotoren zijn Prof.dr. V.T.H.B.M. Smit en Prof.dr. C.L. Creutzberg.

Brief

Hete munten gooien

In ben in 1953 natuurkunde gaan studeren en heb nimmer iets gemerkt van munten gooiende studenten ('Gooiden studenten echt hete munten naar 't plebs?', Mare 29, 31 mei). Mijn grootmoeder heeft er wel verslag van gedaan. Zij is in 1865 geboren net buiten de toenmalige stad Leiden, omdat het gebied voorbij de Koepoortsbrug (over de Witte-/Zoeterwoudse Singel) nog tot 1896 bij het dorp Zoeterwoude hoorde, en zij heeft als kind dat strooien met hete centen, door de Heeren, inderdaad meegemaakt en er ook van geprofitteerd.

Omdat ze pas in 1955, 90 jaar oud, overleed en ik toen 19 was, heeft ze mij haar verhaal in geuren en kleuren kunnen vertellen, zodat ik het u nu kan doorgeven als een 'postuum ooggetuigenverslag'. Uit een raam op de Vischmarkt werd met hete centen gegooid door de Heeren; het zal ±1875 zijn geweest. Dat is zelfs een heel aannemelijk jaar, omdat er 'ter viering van de 300sten verjaardag van de Leidsche Hoogeschool o.a. een Maskerade werd gehouden door de leden van het Leidsche Studenten-Corps'. Er was dus feest.

Maar mijn grootmoeder wist als kind al dat die centen heet waren gemaakt. Dus zij bukte niet om ze op te rapen, maar zette er vlug haar schoen op en raapte de cent pas na enige tijd op. Zij vertelde het me met nog altijd ingehouden plezier in haar stem, hoe zij die knapen daarboven te slim af was. Maar ja, zij behoorde ook niet bij het plebs, bedenk ik me nu; haar vader was Meester Zadelmaker.

DIRK BRANDT

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 23 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 7 met vergoeding van 5 tot 10 euro. **Voortgezet onderwijs**: *Nederlands, 3havo. *Nederlands, Engels, 3havo. *Engels, 4havo. *Engels, 4vwo. Engels, brugklas Speciaal Voortgezet onderwijs. *Engels, brugklas anderstaligen. *Nederlands, 3havo. *Nederlands, brugklas vmbo-TL. **Leiden-Zuid**, 4 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. Onderwijswinkel Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

De Fietsersbond zoekt jongere **bestuursleden** die ons werk willen steunen. Met creativiteit en betrokkenheid help je al dit jaar mee de jongerenorganisatie op te richten en wordt jouw opdracht om de belangen van jongeren in het bestuur en de vereniging te agenderen en verdedigen. Het insturen van motivatie en CV kan tot 17 juni 2018, via solicatie@fietsersbond.nl. Meer info: www.fietsersbond.nl.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijftiendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

Achtergrond

De Koninklijke Marechaussee en militairen van Defensie controleren in Hoek van Holland op smokkel van illegalen.

Foto Hollandse Hoogte

Over de grenzen

Multidisciplinair onderzoek naar grensoverschrijdende criminaliteit

Hoogleraar rechtssociologie Maartje van der Woude wil een brug slaan tussen de juridische en sociale wetenschap. Ze krijgt de Heineken Young Scientists Award, een aanmoedigingsprijs voor jonge onderzoekers.

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK Eens per maand is Maartje van der Woude (37) niet alleen hoogleraar rechtssociologie, maar ook plaatsvervangend strafrechter. 'Ik zou het nooit fulltime kunnen doen, want het is zwaar en emotioneel belastend. Je neemt een beslissing waar iemand altijd leed aan ondervindt. Laat je iemand vrij, dan is het erg voor het slachtoffer. Maar voor de verdachte en diens familieleden is een veroordeling ook heel erg. Ik vind het wel goed dat ik die verantwoordelijkheid voel en doordat ik het eens per maand doe, zal ik voor dat gevoel ook niet afgestompt raken. Zo kan ik echter wel direct iets van mijn kennis teruggeven aan de maatschappij.'

Die houding is kenmerkend voor Van der Woude. Op 24-jarige leeftijd begon ze als promovenda op de afdeling strafrecht van de Universiteit Leiden, na twee bachelor- en masterdiploma's in de criminologie en het strafrecht. Al snel volgde een waslijst aan publicaties over terroris-

me, migratie en grensoverschrijdende criminaliteit. Maar, zo zegt ze: 'Ik wil meer doen dan publicaties schrijven voor collega's. Het is net zo belangrijk om je kennis naar de samenleving te verspreiden.' Ook binnen de wetenschap wil ze met haar interdisciplinaire onderzoek de juridische en sociaalwetenschappelijke wereld dichter bij elkaar brengen. Zo geeft ze bij de promovendi-opleiding de cursus Qualitative Research Methods, waarin juristen leren kwalitatief sociaalwetenschappelijk onderzoek te doen en na te denken over hun methode.

Dat zijn zij namelijk niet altijd gewend, legt Van der Woude uit. 'In een juridische publicatie - in tegenstelling tot een sociaalwetenschappelijke - wordt bijna niet verantwoord hoe het onderzoek tot stand is gekomen. Juristen bestuderen meestal uitspraken of wetgeving zonder expliciet te formuleren hoe, terwijl ze eigenlijk gewoon de sociaalwetenschappelijke methoden inhouds- of discoursanalyse aan het toepassen zijn. Maar ze benoemen het niet, want dat vinden ze sociaalwetenschappelijk jargon. Sociaalwetenschappers benoemen hun methode wél expliciet. Dat wil ik juristen leren, zodat er meer interdisciplinaire en dus vaak interessantere onderzoeksvragen kunnen worden geformuleerd.'

Toch is er nog terrein te winnen bij het samenbrengen van beide disci-

plines. 'Neem het woord legitimiteit. Een criminoloog zou dat uitleggen als hoe het handelen van bijvoorbeeld de politie wordt gewaardeerd door het publiek. Vanuit juridisch oogpunt is iets legitiem als de regels op een goede manier tot stand zijn gekomen. Wat de bevolking ergens van vindt, wordt door juristen niet meegenomen. Dus als ik een sociaal wetenschappelijk onderzoek in een juridisch tijdschrift wil publiceren, en andersom, moet ik die verschillen expliciet uitleggen en de redactie en reviewers van de relevantie overtuigen.'

Momenteel doet Van der Woude met drie promovendi onderzoek naar de manier waarop de Europese landen die deelnemen in het Verdrag van Schengen in grensgebieden controle houden op welke mensen het land in- en uitgaan. Sinds het begin van dat verdrag in 1993 is het voor die landen niet meer toegestaan grenscontroles tussen twee Europese landen uit te voeren, om zo vrij verkeer en vrije handel te bevorderen.

'Maar mede door de vluchtelingen-crisis werden landen ongemakkelijk over het feit dat ze geen overzicht hebben op wie het land binnenkomt. Hierdoor zijn de verschillende landen andere manieren gaan vinden om die wel te krijgen, maar er is geen overzicht in hoe ze dat doen.'

Hoewel er op de grenzen een con-

troleverbod bestaat, mogen de landen wel controles uitvoeren in een gebied rondom de fysieke grens. In Nederland is dat tot twintig kilometer daarvandaan. Hoofddoel: illegale migranten tegenhouden.

'De controleurs letten op het type voertuig, nummerplaat, gedrag van mensen in de auto en diens uiterlijke kenmerken', weet ze doordat ze al eens achthonderd uur met de Koninklijke Marechaussee heeft meegekeken. 'Dat wordt dan geen grenstoezicht maar migratietoezicht genoemd. Het is semantiek, maar zo houden ze zich op papier wel aan de kaders.'

In haar onderzoek bestudeert ze door middel van interviews en vragenlijsten hoe er in de grensgebieden wordt gekeken naar mensensmokkelnetwerken en of die sinds de vluchtelingen-crisis zijn toegenomen, en wat de migratiecontroles voor de mensen in die regio's betekent.

'In toenemende mate is er angst in de maatschappij voor criminaliteit door migratie. Ik wil weten hoe de mensen die in die grensregio's wonen daarover denken. Mijn aanname is dat zij helemaal geen problemen hebben met die mobiliteit. Die angst leeft denk ik meer in gebieden waar ze niets van die migratie merken. Net zoals de angst voor buitenlanders het grootst is in gebieden waar geen buitenlanders wonen.'

Voorlichting is ondermaats

Studenten met een functiebeperking moeten van de universiteit of hogeschool betere voorlichting krijgen over waar zij kunnen aankloppen voor hulp. De kennis over die hulpvoorzieningen is ondermaats, dat staat in het jaarrapport *Studeren met een functiebeperking en de Monitor Beleidsmaatregelen 2016-2017*.

Uit de monitor blijkt dat twee op de drie jongeren met een functie-

beperking geen contact opneemt met de hogeschool of universiteit over de beschikbare voorzieningen, of überhaupt niet weet dat deze bestaan. Daardoor maken maar weinig studenten hier gebruik van.

ISO-voorzitter Rhea van der Dong: 'Als studenten zich voor een studie aanmelden, moeten zij direct op de hoogte gesteld worden van de faciliteiten die beschikbaar zijn voor studenten met een func-

tiebeperking. Hogescholen en universiteiten moeten hier actiever in optreden.'

De LSVb, ISO en Expertisecentrum Handicap + Studie hebben naar aanleiding daarvan een handreiking gemaakt voor alle universiteiten en hogescholen, met als doel dat de onderwijsinstellingen de daarin genoemde verbeterpunten ter harte nemen.

Zo vinden de belangenbehartigers

het belangrijk dat voor iedere student duidelijk wordt gemaakt wat wel en niet onder een functiebeperking valt, dat de angst moet worden weggenomen om als student met een functiebeperking geregistreerd te staan, en dat het personeel van de onderwijsinstellingen weet naar wie een student met een vraag moet worden doorverwezen, zonder van het kastje naar de muur te worden gestuurd. **SVL**

Alain Verheij: 'Ook als je nergens in geloof, is het gezond om daaraan te twijfelen.' Foto Taco van der Eb

Bidden als Simba mag ook

Twittertheoloog Alain Verheij vermengt de 'best of de Bijbel' met levensverhaal

Wat kun je als weldenkende 21^e-eeuwer nog leren van de Bijbel? Alain Verheij probeert die vraag te beantwoorden in het boek *God en ik*. Zonder te willen bekeren. 'Twijfel is een gezond besef van bescheidenheid.'

DOOR DANIELLE TUK 'Ik vind het niet zo belangrijk of het geloof waar is', zegt Alain Verheij (29). 'Daarom heb ik geen bekeringsijver. Voor mij werkt het, ik houd ervan, en dat wil ik vertellen. Wat een ander ermee doet, daar laat ik diegene vrij in. Ik wil ook niet dat mensen mij proberen te bekeren tot hun religie, maar ik wil wel weten wat het voor hen betekent.'

Verheij, buitenpromovendus aan de Universiteit Leiden en 'half-seculier theoloog', schreef het boek *God en ik*. 'Een best of van de Bijbel voor lezers die er niet zo veel van weten.' De belangrijkste les, vindt hij: hoopvol en bewust leven door rituelen en verhalen. Dat vervlecht hij met zijn eigen levensverhaal op zoek naar overeenkomsten.

'Toen ik net gescheiden was, woonde ik weer in mijn tienerkamer bij mijn ouders, en ging het niet goed met me: ik was mijn huis, mijn vrouw, mijn honden en mijn perspectief kwijt. Toen hing ik een kunstwerk boven mijn bed met het verhaal van Jozef. Jozef is een jonge *golden boy* die in de put belandt en dan zijn weg terug moet vinden het leven weer in. Elke dag als ik ging slapen – somber, want ik lag op een plek waar ik helemaal niet wilde wonen en ik was verdrietig

en alleen – was dat schilderij het laatste wat ik zag. Als ik 's ochtends tegen de dag opzag en het licht aandeed, was het schilderij het eerste wat ik zag.

'Zo confronteerde ik mezelf met een symbool van hoop: er zijn mensen die dieper in de put hebben gezeten en die er toch kleurrijk weer uit kwamen. Dat kwam wel binnen.'

'Er zijn altijd mensen die dieper in de put hebben gezeten'

De sabbatsrust, één dag in de week helemaal niet met je werk bezig zijn, vindt Verheij ook een nuttige les tegen de huidige drukte en bijbehorende stress.

'Ik zie echt heel veel leeftijdsgenoten in een burn-out raken. Ineens vliegen ze er maanden uit. Dan gaat er iets niet helemaal goed in je cultuur. Ik vind het begrijpelijk om niet strak een zondag of zaterdag vrij te houden, maar de verplichte vakantie die in die Bijbelse wetten wordt ingesteld, is een sociale wet die een stok zet in het doordraaiende wiel van de economie die alsmat meer moet produceren. Het volk Israël werd verplicht om een heel jaar lang het veld niet te bewerken. Dat is een oefening in vertrouwen op de natuur en God en een oefening in rust nemen, beseffen dat je meer bent dan je werk. Ik zie de sabbatsrust dus niet als een betuttelend regeltje dat nergens op slaat, maar als een heel goede psy-

chologische en sociale wet.'

Een kerkelijk ritueel dat Verheij aanraadt is de biecht. 'De schuld en het openbare oordeel hebben we nog, bijvoorbeeld op Twitter. Ik ga daar als Twittertheoloog wekelijks over de schreef in die zin dat ik te hard op iemand hak, te persoonlijk iemand aanval, en mijn scherpe tweetje voorrang geef boven geduld hebben met iemand met wie ik het niet eens ben. Dat is één van mijn karakterdefecten; daar kan ik soms spijt van hebben. Dan verwijder ik de tweet of neem ik me 's ochtends voor: vandaag niet. Ik spreek elke dag namelijk hardop uit waar ik spijt van heb, waar ik me voor schaam, wat beter moet, en dat neem ik me voor om anders te doen.'

Zo kun je volgens hem ook bidden: je goede voornemens hardop uitspreken, de dingen waar je spijt van hebt en de mensen met wie je je verbonden voelt. Tegen wie, mag je zelf weten. 'In de *Leeuwenkoning* zie je Simba met zijn vader praten; zo kun je het doen, of je praat gewoon tegen jezelf.'

De belangrijkste lessen uit de Bijbel vindt Verheij die tegen maakbaarheid en voor afhankelijkheid, verbondenheid en vertrouwen. 'Dat zijn waarden die in een individualistische maatschappij misschien vergeten worden.' Ook het perspectief kiezen van de *underdog* vindt hij belangrijk: 'De Bijbel vertelt vaak verhalen vanuit het oogpunt van de *loser*. Dan word je je bewust van de machtsverhoudingen en je voorkomt dat je bepaalde verschopte groepen vergeet.'

'Ik heb een kerkelijke zwerftocht gemaakt', vertelt Verheij over zijn

eigen geloof. 'Ik ben als kind van kerkelijke ouders opgegroeid. In mijn eerste dertig jaar heb ik zeker drie kerkgenootschappen vanbinnen gezien als lid en nog veel meer als bezoeker. Dat heeft mijn geloof heel erg verrijkt. Tegelijk zit er altijd een element van twijfel in mijn geloofsleven: ik twijfel dagelijks. Ik zeg altijd: ik sta op twee benen; het ene been is heel christelijk en het andere been is heel ontkerkelijk. Het hoort bij het mens-zijn om te twijfelen. Ook als je nergens in geloof, is het gezond om daaraan te twijfelen. Het lijkt me een gezond besef van je eigen bescheidenheid.'

Al is hardop aarzelen niet altijd even handig, merkt hij. 'Door mijn twijfel vinden sommige vrienden mij te vroom en anderen niet vroom genoeg.'

Dat maakt de receptie van zijn boek ook spannend. 'Ik denk dat

de gelovige en de niet religieuze achterban het in gelijke mate waarderen, omdat ik bij beide groepen hoor.'

Waarom is hij zelf toch blijven geloven? 'Onder andere mijn liefde voor de Bijbelverhalen, omdat ik merk dat de rituelen zoals het gebed of de kerkdienst mijn leven mooier maken en verrijken. Er was een oude rabbi die op zijn sterfbed tegen zijn zoon zei: "Je moet de traditie die ik aan je heb overgeleverd nooit laten vallen, maar als je hem laat vallen, doe het dan voor een mooiere traditie." Ik heb nooit een mooiere traditie gevonden die beter werkte voor mij, dus houd ik liever hieraan vast.'

Alain Verheij, *God en ik – Wat je als weldenkende 21e-eeuwer kunt leren van de Bijbel*. Atlas Contact, 206 blz. €18,99

Het broertje van het Hebreeuws

Alain Verheij is spreker en schrijver van theologische artikelen, columns en blogs. Na zijn bachelor theologie in Amersfoort deed hij de research-master Hebrew Bible Studies in Leiden.

Momenteel is hij aan de Universiteit Leiden verbonden als buitenpromovendus met een onderzoek naar de epische dramatiek in de Ugaritische grammatica.

'Het Ugaritisch is het oude broertje van het Hebreeuws. Daarin heb je ook verhalen. Ik doe onderzoek naar die taal om de verhalen beter te begrijpen: de spanning die in de werk-

woordsvormen en de grammatica ligt, en om het Hebreeuws beter te begrijpen doordat het familie van elkaar is.

'Het is vertelkunst uit de dertiende eeuw voor Christus. Toen vertelden mensen elkaar al spannende verhalen en hadden ze nog geen films, special effects, muziek, zelfs geen leestekens. Alle spanning en gelaagdheid moest in de taal zitten. Ik bestudeer hoe ze die vertelkunst perfectioneerden door de taal goed in te zetten. Het onderzoek ligt vanwege mijn boek even stil, maar het is nog wel een oude liefde van me. Het is nog steeds mijn ambitie om te promoveren.'

No change without violence

Mandela's biographer says: weapons were essential for the fight

Last Friday, biographer Tom Lodge gave a lecture at the Academy Building as part of the early celebrations for Nelson Mandela's hundredth birthday. "The threat was more important than violence itself."

BY VINCENT BONGERS "It's been thirteen years since I wrote the book", recalls biographer Tom Lodge. "We've learnt more about Mandela's secret political operations in the fifties and sixties since then. For instance, he was a member of the communist party from 1960 to 1962, but I didn't know that back in 2005."

The Professor of Peace and Conflict Studies at the University of Limerick was the main speaker at Friday's symposium, by which the African Studies Centre is marking the hundredth birthday of the former South-African president. Mandela, who died in 2013, received an honorary doctorate from Leiden University in 1999.

The African National Congress (ANC), founded in 1912 to protect the interests of blacks, initially believed in non-violent resistance. However, in 1960, after the bloodbath in the township of Sharpeville, where the police killed 69 black protesters, the ANC were convinced that armed conflict was inevitable. In fact, in 1961, some of the ANC's leaders, including the man who was to become renowned for his reconciliation efforts, set up a paramilitary branch. The guerrilla unit was called *Umkhonto we Sizwe* (MK), Spear of the Nation.

"Actually, it wasn't a very successful paramilitary organisation", Lodge explains before his lecture. "But politically speaking, they needed MK. If they hadn't set it up, the ANC would have lost support and their more militant rivals would have gained more influen-

Nelson Mandela acting as a defence lawyer in Johannesburg, South Africa, 1961. Photo Magnum/Hollandse Hoogte

ce. MK gave ANC authority."

Nonetheless, Mandela's career as an armed revolutionary was short-lived: he was arrested in 1963 and spent a total of 27 years in gaol, including in the infamous prison on Robben Island.

"MK was not really much good at operations", Lodge continues. "But the threat of violence has always been more important than violence itself. It put pressure on the South-African government, to whom it became obvious that political change could not be avoided in the end. The government spent lots of money trying to suppress the ANC and MK: young, white men were conscripted into the army against their will."

Moreover, foreign investors tend to lose interest when there are bombs going off everywhere. "The international sanctions never really worked. The fact that the country found it increasingly difficult to borrow money, particularly with heavy rioting in the townships in 1984, had more impact."

Eventually, the violence led to a credit squeeze because South Africa was too much of a risk for businesses. There are those who say change would have come about even if the ANC had not used violence, but I don't agree."

Mandela was finally freed in 1990 and set out on a course of reconciliation. "That was very wise. It was important that whites could believe in a new South Africa too, and Mandela managed to achieve that, to a large extent."

Lodge: "For instance, he showed empathy with the white population by taking an interest in rugby, although blacks associated the national team, the *Springboks*, with white domination. When the team won the world cup playing home in 1994, Mandela, who donned a Springbok shirt for the occasion, presented the trophy to Captain Francois Pienar."

Lack of facilities

"There's no balance at all in The Hague"

The University Council believes that the facilities for students in The Hague are lacking compared to those in Leiden. FNV Overheid, the staff's party, claim that the current situation is "irresponsible."

The party raised the issue of the student facilities in The Hague in any other business. The student numbers in The Hague are rising steeply, but the range of facilities is not keeping up, the FNV say. There is "absolutely no balance" between Leiden and The Hague.

The Hague's range of extracurricular courses like languages and arts is smaller, and it is more difficult to make an appointment to see a student psychologist or counsellor. It is crucial to rectify this situation, according to the FNV, who have been trying to call the governors' attention to the problem for years, though without much success.

Vice-Rector Magnificus Hester Bijl does

not agree with the claims. "Student psychologists, counsellors and the Housing Office also operate in The Hague", Bijl replied at the meeting of the University Council. "The number of hours they work reflects student numbers in The Hague and Leiden."

Moreover, a new Student Centre will open on Turf Markt in The Hague in September. "It will include a cluster of facilities", Bijl added. "We will have more options and more space."

According to the university, offices will be reserved for student organisations, an ombudsman, an international student advisor and a student psychologist. Other features will include study places, a gym and a common room for international students.

Nonetheless, the FNV say the wait is too long. "It's not practical." The party believes offices in the Wijnhaven Complex or at the university premises on Schouwburgstraat should be made available for those facilities.

"The situation must improve before September." **VB**

Sweden ends contract with publishers

The dispute between European publishing houses and universities about open access continues. An alliance of Swedish research institutes has decided not to renew the contracts with Elsevier, the academic publishing house.

The contract was worth 12 million Euros in 2017. The Swedes are angry because they feel that Elsevier has not shown enough cooperation in the transition to open access and their move reflects the wider pattern of conflict between European universities and the major publishers.

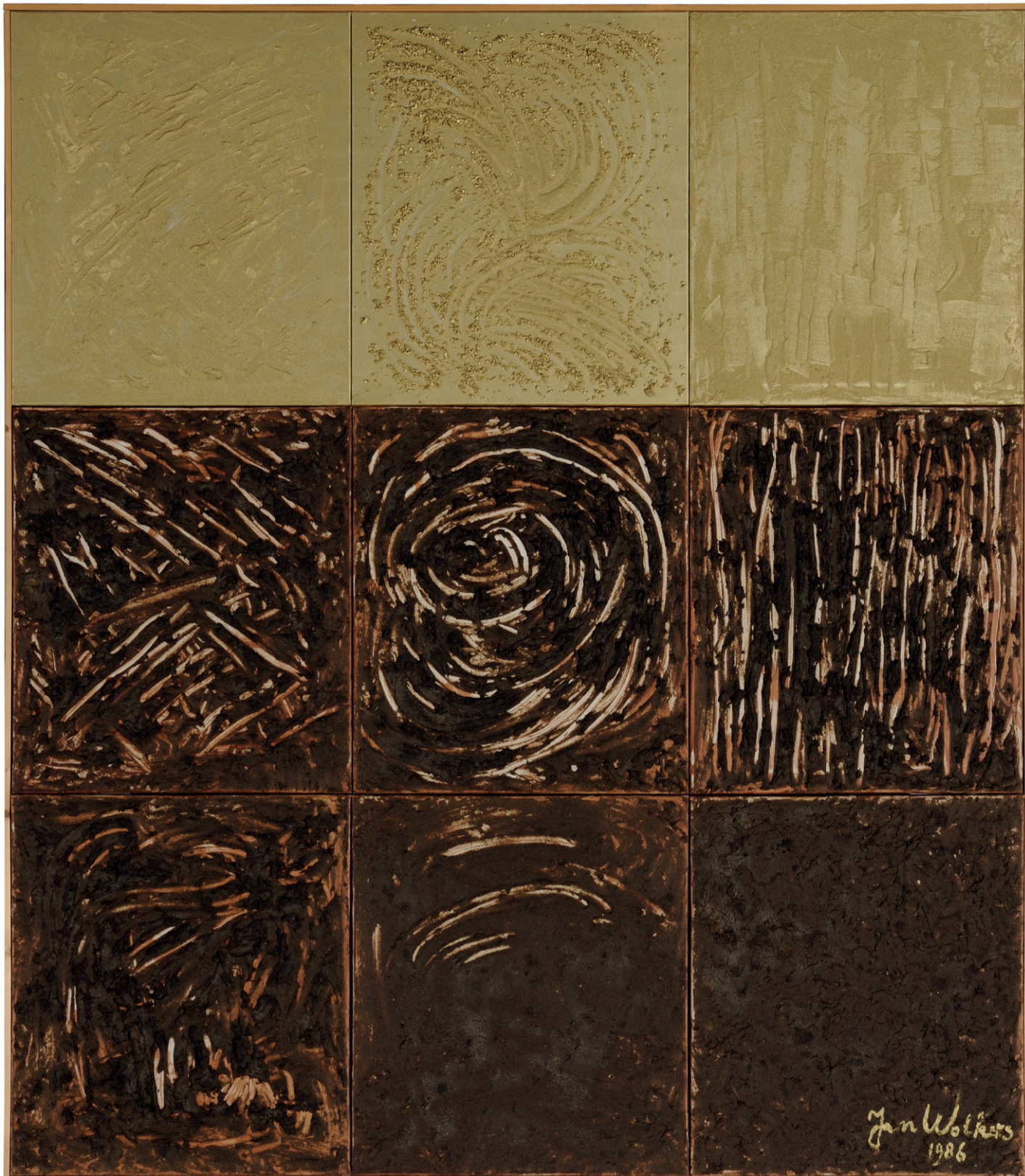
This spring, French universities broke off relations with SpringerNature. The negotiations between German universities and Elsevier are not progressing well either and German academics could, for a short time, not read any new Elsevier papers.

Most university scientists' research is funded by tax payers' money. They are not paid by the publishing houses to review each other's

publications (peer reviews), but they are forced to pay to read the published work and those costs easily amount to millions per university. Scientists have been grumbling about this issue for several decades, but they also want to be published in leading journals, so the problem has only grown worse over time.

Politicians are now encouraging the universities break the deadlock: the European Commission aims to have all science funded by public money openly available without a paywall, i.e. open access, by 2020. VSNU, the Association of Universities in the Netherlands, is aiming for that target, while Swedes are aiming for 2026. Not that the science website Sci-hub does not count as open access: the articles there have been pirated.

The publishers are more than willing to remove their paywalls, but only for cash. This money is a major stake in the various negotiations held around Europe for access to scientific research and now universities are digging in their heels more and more often. **BB**

Zonder Titel, Jan Wolkers, 1986. Doek, hout, latexverf, goudverf, koeienstront, steengruis. Foto Museum De Lakenhal

Schijtkunst, het kan gewoon

Nieuw: column over de verborgen collectie van De Lakenhal

Waarom is dit in hemelsnaam onderdeel van onze collectie, vraagt Eliza Jordaan zich regelmatig af. De vierdejaars student culturele antropologie loopt stage bij Museum De Lakenhal en stort zich de komende tijd in *Mare* op de verborgen schatten.

DOOR ELIZA JORDAAN Een tijdje terug was het Nationale Poepdag. Niet bepaald een dag waar ik normaal ieder jaar bewust bij stil sta (of zit?). Integendeel, ik hoorde pas veel later van het bestaan. De dag is geïnitieerd door de Maag Lever Darm Stichting om aandacht te vragen voor darmproblematiek.

Een onderwerp dat geen enkel raakvlak biedt met kunst, zou je denken. Tot mijn verbazing opperde een collega tijdens een gesprek hierover olijk dat 'wij gewoon poep in de collectie hebben, hoor'.

Mijn rechterhand wist de computer snel te vinden en ik dook in de collectiedatabase. Binnen luttele seconden stond ik oog in oog met

een schilderij vol stront. Koeienstront welteverstaan.

Het is een werk van Jan Wolkers uit 1986, getiteld Zonder Titel. Op zich kan ik me voorstellen dat wanneer je als kunstenaar een schilderij maakt met poep, vrijwel iedere titel ontoereikend is. Probeer dit concept namelijk maar eens in een mooie volzin te vatten.

Voor dit werk heeft Wolkers koeienpoep vermengd met latex en zo aangebracht op het schildersdoek. Vrijwel direct kwam bij mij de associatie met het kunstwerk Merda d'artista (Piero Manzoni, 1961). Manzoni heeft voor dit kunstwerk zijn eigen poep ingeblikt en verkocht voor een prijs gelijk aan het gewicht (30 gr) in goud.

Wie koopt dit? Er zijn geïnteresseerden over de hele wereld. Fascinerend is dat de ingeblikte inhoud niet kan worden gecontroleerd: de blikjes zijn gemaakt van staal en geseald. De waarde en de waardering voor het kunstwerk zijn dus mede beïnvloed door de vraag of er wel echt poep in zit, het openen van een blik zou namelijk de waarde van het werk teniet doen.

Manzoni's werk wordt gezien als conceptuele kunst, waarbij het niet per se gaat om de vaardigheid van de kunstenaar (dus: kan je mooi of goed schilderen), maar om het idee van het kunstwerk en de gedachte die het bij mensen oproept. Het stelt vragen over wat kunst is en wie de regels hiervoor bepaalt.

Op Wolkers zou dit ook van toepassing kunnen zijn. Wie bepaalt de technieken en het gereedschap van

de kunstenaar? Toch zeker wel de kunstenaar zelf! Wolkers heeft in zijn werk de bruine vlakken stront haaks gezet op drie vlakken geschilderd in goudverf met steengruis. Laag in contrast met hoog; poep en goud, afstotelijk en begeerlijk, in harmonie naast elkaar.

Poep in kunst. Het kan dus. Een opvallende aangelegenheid en een ongewone, als je het mij vraagt. Maar daarom niet minder inspirerend.

Merda d'artista (Piero Manzoni, 1961).

FILM

LIDO

Overboard

do. vr. ma. 12.30 + di. 12.45 + za. wo. 15.30 + vr. zo. di. 18.45 + do. ma. 21.30

Solo: A Star Wars Story 3D

dagelijks 18.15 + 21.30 + za. zo. 15.00 + do. vr. ma. di. wo. 15.15

TRIANON

Jurassic World: Fallen Kingdom 3D
dagelijks 13.00 + 15.45 + 18.40 + 21.30

The Bookshop

za. wo. 12.45 + 18.30 + 21.00 + vr. zo. di. 13.30 + 16.00 + 18.30 + do. ma. 13.30 + 18.45

Zie verder bioscopeninleiden.nl

MUZIEK

ACADEMIEGEBOUW

Inloopconcert: Debby de Lima (sopraan) en Carel Cames van Batenburg (orgel)

Wo 13 juni, 13.00, gratis

BPLUSC: OUDE VEST

Lunchconcert Angela Conejo en Sander Sittig

Do 7 juni, 12.45, €6,-

GEBR. DE NOBEL

Club 3voor12 Leiden

Do 7 juni, 19.30, gratis

Animals of the Forest

Vr 8 juni, 23.00, €10,-

Morning View: Pearl Jam Tribute

Di 12 juni, 19.30, €7,50

HARTEBRUGKERK

Promenadeconcert Petra Veenswijk

Za 9 juni, 15.00, gratis

PAARD VAN TROJE (DEN HAAG)

No Diggity

Vr 8 juni, 23.00, €15,- (voorverkoop €12,-)

THRF official afterparty

Za 9 juni, 23.00, €20,- (voorverkoop €15,-)

Happy Hunting Ground

Za 9 juni, 14.00, €32,50

Heroes: Public Image Ltd.

Zo 10 juni, 20.00, €30,-

Band of Heathens

Zo 10 juni, 20.00, €17,50

Bare Jams

Zo 10 juni, 19.30, €10,-

PETRUSKERK

Concert Leids Projectkoor met Brabants Kamerkoor

Zo 10 juni, 15.00, €15,- (voorverkoop €12,50)

PIETERSKERK

Schuyt en de Leidse koorboeken

Za 9 juni, 19.00, €20,- (voorverkoop €17,50)

DIVERSEN

BPLUSC: STEVENSHOF

Expositie: Inge Wichard

t/m 30 juli

Expositie: Moorse cultuurreis Micheline Modde

t/m 4 augustus

HORTUS

Zondagwandeling Verrukkelijke varenen

Zo 10 juni, 12.00, €1,50 excl. entree

KAMERLING OHNES GEBOUW

Lezing Leidsch Juridisch Genootschap – Recht & Innovatie

Wo 13 juni, 17.30, gratis

MUSEUM BOERHAAVE

Publiekslezing Brains, Robots and Dance

Do 7 juni, 17.00, gratis

MUSEUM VAN OUDHEDEN

Expositie: Scannen voor Syrië

t/m 28 oktober

Mummificatieatelier

Vr 8 juni, 13.30 en 15.00, €7,50

SCHOUWBURG

Terror – Jeroen Spitzenberger e.a.

Do 7 juni, 20.15, v.a. €21,50

SIEBOLDHUIS

Expositie: Het paard in de kalebas

t/m 25 november

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

Expositie: Touching Treasures

t/m 9 september

VAN STOCKUM BOEKVERKOPERS

Meet & Greet Gerrit Barendrecht

Za 9 juni, 15.00, gratis

Het Clubje

Foto Taco van der Eb

Column

Brandweerkatten

Mijn huisgenoten en ik krijgen een mailtje van DUWO met daarin de aankondiging dat de brandweer op vijftiende april weer eens op bezoek komt. Aangezien ze dan vast een rondje door het huis willen lopen, lijkt het ons na wat overleg handig om de gangen alvast te ontdoen van onnodige zoi, zodat ze er op zijn minst langs kunnen.

Omdat we er niet helemaal zeker van zijn of ze zullen struikelen over de internetkabel, die willekeurig voor de fusideur verspreid ligt, lijkt het iemand wel handig om deze eventjes netjes weg te werken.

Verder heb ik die drie in elkaar geklikte, zesvoudige stekkerdozen ook maar even in de la gelegd. Daar zeuren ze namelijk altijd over; en ik heb het eerlijk gezegd liever over leuke dingen. Ook besluiten we uiteindelijk om de strijklank en toebehoren weg te halen voor de nooddeur. En misschien is het wel handig als de restanten van de plasticzak-/ducttape-constructies, die voor het huisfeest op de brandmelders bevestigd waren, niet meer zichtbaar zijn. Straks beginnen ze daar nog over.

Gek is dat eigenlijk, vind je niet? De meest interessante gevallen voor controleurs ontgaan ze vaak. Nu is het natuurlijk wel zo dat elke soort controle in zekere zin een kat- en muis spel is – maar in het geval van brandcontroles is het er wel een waarin de kat zo'n rinkelend belletje om z'n nek draagt.

Das lijkt me op zijn zachtst gezegd een vervelende verwerkelijking van je kinderdroom: je was waarschijnlijk van plan om mensen uit vlammenzeeën te redden, maar uiteindelijk loop je rondjes door opmerkelijk goed opgeruimde studentenhuizen.

Ze controleren namelijk simpelweg of we allemaal nog weten hoe het moet, en niet - bijvoorbeeld via steekproeven - of we het de rest van het jaar ook daadwerkelijk een beetje brandveilig houden.

Behalve wanneer ze dit lezen, zullen ze bijvoorbeeld nooit te weten komen over die keer dat iemand de brandtrap insmeerde met boter, zodat niemand tijdens het desbetreffende huisfeest het dak zou beklimmen – iets wat ik pas opmerkte toen ik juist vanaf daar naar beneden aan het klimmen was. Dat ging nét goed, daar niet van. Toch was het ietwat onhandig geweest als er meer dan honderd mensen haastig gebruik van hadden moeten maken.

Dan is het eindelijk zover: de brandweer bezoekt ons huisje. Het baasje, DUWO, heeft ze overduidelijk weer zo'n vervelend belletje omgedaan en daarom is er wederom geen muis te bekennen.

Duidelijk bedroefd verlaten de brandweerkatten het huis, via de nooddeur. Niet zo heel veel later vuurspuwen de muizen op tafel.

MATTIJN DE GROOT is student wijsbegeerte

'Op het eind is het strompelen'

Quintusdisputen BO'80 en Cassis lopen 40 kilometer voor vluchtelingen

Cathalijne de Vijlder (24, communicatiewetenschap, vierde van rechts op de foto): 'Emma en ik hebben vorig jaar al de Nacht van de Vluchteling gelopen, 40 kilometer van Rotterdam naar Den Haag. Dit jaar dachten we: misschien willen er wel meer dispuutsgenoten meelopen, dan maken we een Cassis-team.'

Nina van Eer (20, internationale betrekkingen en organisaties, links op de foto): 'Ik heb nog niet eerder meegelopen, maar wilde dit jaar graag meedoen. In mijn dispuut was er ook veel animo voor.'

De Vijlder: 'Vorig jaar hebben we niet getraind. Nu wel, zodat dispuutsgenoten ook weten hoe het voelt om zoveel kilometer te lopen. We hebben een paar keer twintig kilometer gelopen.'

Emma Smitshuijzen (24, rechten, derde van links): 'Ongetraind was het ook te doen, al deden mijn knieën wel zeer na afloop. Maar ik had in ieder geval geen blaren.'

Van Eer: 'Deze zondag gaan we zo'n NS-route doen, een wandeling van station naar station met een paar rustpunten tussendoor.'

De Vijlder: 'Als je regelmatig sport, lukt het ook wel zonder oefenen. Je moet in ieder geval niet gaan zitten tussendoor: dan voel je pas hoe moe je bent. De start is om twaalf uur 's avonds en de meeste mensen finishen pas tussen negen en tien 's ochtends, dus je slaapt niet.'

Van Eer: 'En de laatste kilometers loop je natuurlijk ook niet meer vijf kilometer per uur.'

Smitshuijzen: 'Aan het begin liepen we

wel door vorig jaar, maar op het eind was het inderdaad meer strompelen. We werden niet opgehaald, dus moesten na die afstand ook nog naar het station lopen.'

De Vijlder: 'Met het lopen kun je een heel klein beetje verplaatsen in wat vluchtelingen moeten doorstaan, al is het maar een heel klein deel. Want wij hebben goede schoenen, eten, rustpunten...'

Smitshuijzen: 'Wij hebben het zo goed hier. Dit is het minste wat we kunnen doen.'

Van Eer: 'En je weet dat het na veertig kilometer gewoon klaar is. Het is goed om je als student bewust te zijn van wat vluchtelingen te verduren hebben. Het geld dat we ophalen is belangrijk, maar de aandacht is nog belangrijker, vind ik.'

Smitshuijzen: 'Wij hebben nu 3105 euro opgehaald als team; ons doel is vijftienduizend.'

Van Eer: 'Ons oprichtingsjaar is 1980, dus dat is ons doelbedrag.'

De Vijlder: 'Onze kring bestaat vooral uit studenten, dus waar andere teams donaties van vijftig euro krijgen, krijgen wij vooral donaties van vijf. Waar we trouwens ook al heel blij mee zijn, hoor.'

Van Eer: 'Ik heb Tikkies van drie euro rondgestuurd in allemaal groepsapps. Die paar euro kunnen zelfs studenten wel missen, dat werkte goed.'

Door Susan Wichgers

Doneren kan via www.nachtvande-vluchteling.nl/1ddcassis en www.nachtvande-vluchteling.nl/labohemienne

Bandirah

